

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

**Vladimir Putini kujutamine Postimehes 2000. ja 2008.
aastal**

Bakalaureusetöö

Ken Rohelaan

Juhendaja: Ragne Kõuts-Klemm, MA

Tartu
2010

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad.....	5
1.1 Putin Venemaal	9
1.2 Putin välismaal	11
1.3 Putinism	14
2. Uurimisküsimused.....	16
3. Valim ja analüüsimeetod	17
4. Uurimistulemused	22
4.1 Putini kujutamine	22
4.1.1 Üldtunnused	22
4.1.1.1 Artikli ilmumise kuupäev.....	22
4.1.1.2 Artikli asukoht	24
4.1.1.3 Artikli autor	26
4.1.2 Putin tegelasena.....	28
4.1.2.1 Putin kui peategelane	28
4.1.2.2 Putin kui kõrvaltegelane.....	29
4.1.2.3 Putini kommentaarid.....	30
4.1.2.4 Hinnang Putinile	31
4.1.2.5 Putini mõju Eestile.....	32
4.1.2.6 Putini seos Tšetšeenia sõjaga.....	32
4.1.2.7 Artiklites kasutatud infoallikad	33
4.1.3 Putini isikuomadused.....	35
4.1.3.1 Putini kirjeldused teiste inimeste kohta.....	35
4.1.3.2 Putini vaba aja tegevused	35
4.1.3.3. Inimesed Putini vabal ajal	36
4.1.4 Putini institutsionaalsed rollid.....	36
4.1.4.1 Institutsionaalne roll.....	36
4.1.4.2 Putini institutsionaalne tegevus/valdkond.....	38
4.1.4.3 Putini institutsionaalse rolliga seotud isikute mainimine.....	40
4.2 Kvalitatiivne analüüs	42
4.2.1 Kirjeldused Putini kohta	42
4.2.1.1 Diktaatorlik Putin.....	42

4.2.1.2 Rahva seas armastatud Putin	43
4.2.1.3 KGB-lik Putin.....	43
4.2.2 Putini institutsionaalsed rollid	44
4.3 Kokkuvõte.....	45
5. Järeldused ja diskussioon.....	47
Kokkuvõte.....	51
Summary.....	53
Kasutatud kirjandus.....	55
Lisad.....	58

Sissejuhatus

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida, kuidas kujutati Vladimir Putinit ajalehes Postimees 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini ning võrrelda seda perioodi sama ajalehe ajaga 2000. aasta jaanuarist maini.

Ajaperioodide sisse mahuvad Putini viimased kuus kuud (2007. aasta detsember kuni 2008. aasta mai) Venemaa riigipeana, uued presidendivalimised ning esimesed nädalad peaministrina. Seda on võrreldud Putini esimese viie kuuga (2000. aasta jaanuar kuni mai) Venemaa juhina. Putin on kaheksa aastaga presidendiametis muutunud Eesti meedia jaoks tuntud poliitikuks ning seetõttu tuleks vaadelda, kuidas kirjeldatakse Putini teise ametiaja lõppu ja poliitilist tegevust pärast presidendiametist lahkumist.

Eesti ja Venemaa suhete arengu puhul jääb üksi Eesti poliitikute püüdlustest väheks ning Vladimir Putin on suuresti see isik, kes annab rohkem tooni kahe riigi vahelise välispoliitika arengus. Hea näitena võib tuua 2005. aastal sõlmitud Eesti-Vene piirileppe, mille Putin tühistas, sest Eesti parlamendis lisati ratifitseerimise käigus leppele varasema mõlema osapoole kokkuleppeta preambul.

Kuna Putin omab suurt rolli Eesti-Vene suhete kujunemisel, tuleks uurida, kuidas teda kujutatakse Eesti meedias – kas temast loodav pilt on kahe riigi vahelise suhte puhul pigem positiivse või negatiivse väljundiga. Oluline on teada saada, mida avalikkusele tema kohta teada antakse.

Putini kujutamise olulisust tõestab asjaolu, et Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Lauri Mälksoo soovib kirjutada uurimistöö Venemaa rahvusvahelise õiguse käsitlest, mida toetab Euroopa Teadusuuringute Nõukogu (ERC) uurimisrahaga. Lisaks Mälksoole asuvad sama uurimisteema kallal tööle veel Tartu Ülikooli Euroopa õiguse ja rahvusvahelise majandusõiguse dotsent Christoph Schwe, kes keskendub Venemaa käsitlesele rahvusvahelisest majandusõigusest ning hetkel USAs Yale'i ülikoolis doktoriõpinguid lõpetav Helen Eenmaa. Projekti juures hakkavad tööle ka kolm doktoranti, kes keskenduvad mereõigusele ja rahvusvahelisele kriminaalõigusele. (Päärt, 2009)

Käesoleva uurimustöö alguses kirjeldatakse 2000. aastale eelnenud olukorda Eesti seisukohalt ning vaadatakse, miks on tähtis uurida käesolevat teemat. Sissejuhatuses antakse teoreetiline

ülevaade Putini tegevusest Venemaal ja maailmas ning putinismist. Sellele järgnevad uurimisküsimuste, valimi ja uurimismeetodi põhjendused.

Kontentanalüüsi käigus uuritakse, kuidas Postimees kajastab nii Putinit kui temaga seotud sündmusi. Vaatluse all on nii põhjalikumad kui ka lühemad lood, mille puhul üritatakse teada saada ühiseid omadusi või jooni, mis on Putiniga seoses kirjeldatud.

Tulemustele järgnevad analüüsi järeldused ning diskussioon.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Eesti ja Venemaa vahel on olnud tihedad suhted juba sajandeid. 1991. aasta 24. augustil Venemaa taastunnustas Eestit ning 24. oktoobril taastati kahe riigi vahelised diplomaatilised suhted. Tol hetkel oli Venemaa Föderatsiooni presidendiks Boriss Jeltsin.

Ajalugu on näidanud – nii Venemaa sise- kui ka välispoliitilise näo määrab suuresti isik, kes seda riiki juhib. Tallinna Ülikooli kodulehel olevas dokumendis „Mis on bürokraatia“ toob Saksamaa sotsioloog Max Weber esile kolme erinevat tüüpi autoriteeti:

- 1) karismaatiline autoriteet – tuleneb isiklikust võimest võita teiste poolehoidu oma iseloomuomadustele tuginedes;
- 2) traditsiooniline autoriteet – tuleneb väljakujunenud tavadest, kommetest. Enamasti näeb taolist võimutüüpi monarhias, kust taoline autoriteet langeb kuninglikku perre sündinud isikutele;
- 3) ratsionaal-legaalne autoriteet – inimesele või institutsioonile antud võim seadusega ettenähtud korras. Tänapäeva demokraatlikes ühiskondades on see kõige levinum valitsemistüüp.

Autoriteedi-tüüpe vaadates tundub, et Putin kuulub karismaatilise juhi alla ning tema eelkäija Jeltsin on pigem ratsionaal-legaalne autoriteet. Vladimir Putin on eelpool nimetatud tüübi tunnuseid üritanud Venemaa juhtimisel rakendada, mistõttu meedia silmis on tema valitsemisviis selle vaatenurga alt legitiimne. (Tallinna Ülikool, 2010)

Jeltsini ja Putini presidendiks oleku ajad on olnud täiesti erinevad (siia kokkuvõtlikumalt allpool olevatest lõikudest natuke Jeltsini ametiaja kohta ja natuke Putini ametiaja kohta).

Boriss Jeltsinil on Eesti kui riigi taastamisel tähtis roll, sest 1991. aasta 12. jaanuaril Moskvast kirjutas ta koos Arnold Rüütliga (tollane Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees) alla riikidevaheliste suhete aluste lepingule, millega Venemaa sisuliselt tunnustas Eesti iseseisvust ja sõltumatust. (Nugis, 2008)

Kahe presidendi ametiaja jooksul tegid Eesti ja Venemaa koostööd erinevates valdkondades, et Jeltsini algatatud head suhted jätkuksid. Koostöö alla kuuluvad ka näiteks kahe riigi vahelised lepingud, nagu näiteks kokkulepe koostööst ja vastastikusest abist tolliküsimustes, mis jõustus 1999. aastal. (Eesti Vabariigi välisministeeriumi koduleheküljel)

Samuti tuleb arvestada niinimetatud juulilepetega, kui 1994. aasta 26. juulil allkirjastasid Eesti president Lennart Meri ja Vene president Boriss Jeltsin lepingu, mille alusel lahkusid Eestist Vene väed ja Eesti andis tagatise siia jäävatele sõjaväepensionäridele. (Pärmann, 18.07.2001)

Putini poliitiline karjäär enne 2000. aastat oli suhteliselt lühike. See algas 1991. aastal Sankt-Peterburgi linnavalitsuses, 1996. aastast sai ta tööle Venemaa presidendi administratsiooni (President of Russia Website, 2010). Nii Venemaa üldsuse kui ka muu maailma jaoks sai Putin tuntuks alles 1999. aasta augustis, kui ta määrati riigi peaministriks. Umbes kuu aega hiljem andis ta korraldused Groznõi pommitamiseks. Kui Vene väed taastasid kontrolli Tšetšeenia üle, kasvas Putini populaarsus märgatavalt (Äripäev Online, 09.08.2009). Aasta viimasel päeval teatas Jeltsin oma tagasiastumisest, presidendi kohusetäitjaks määrati Putin.

Presidendina oldud kaheksa aastaga on Putin kasvatanud oma populaarsust ja ametivõimu. 2004. aasta presidendivalimistel saavutas Vladimir Putin rohkem kui 71% häältest, 2000. aastal oli see üle 52% (Piirsalu, 03.12.2007). Interfaksi teatel valiti Putin 2008. aastal avaliku elu tegelastest ja poliitikutest aasta inimeseks uue presidendi Dmitri Medvedevi ja patriarh Aleksius II ees ligi 40%-lise hääletajate poolehoiduga. (Interfax, 18.12.2008)

2000. aastal alustas Putin valitsemisstruktuuri muutmist. Ühe reformina ühendati 89 regiooni seitsmeks haldusüksuseks, mille eesotsas on presidendi poolt valitavad kindralkubernerid, suurendades niiviisi Venemaa keskviimu. (EPL Online, 15.05.2000)

Putini presidendiks olemise aja jooksul on Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud mitmeid kahepoolseid lepinguid, mille hulgas on näiteks lennunduskokkulepe, rahvusvahelise autoveo kokkulepe, leping kohtulikult karistatud isikute üleandmisest, Eesti-Vene piirileping ning Narva ja Soome lahe merealade piiritlemise leping (Eesti Vabariigi välisministeeriumi koduleheküljel). Kõik see näitab, kui olulised on Venemaa-Eesti suhted ning naaberriigis toimuv.

Kui Jeltsin on olnud üks vähestest Venemaa „valitsejatest“, kes on püüelnud demokraatlikku süsteemi, siis Putini ajal on hakanud kujunema nähtus, mida nimetatakse „demokraatiaks Venemaa moodi“ või „kapitalismi Vene mudeliks“ (viited). Selle üks iseloomulikke jooni on olnud poliitika ja majanduse üha tugevam/ nähtavam läbipõimimine, majandushuvide edendamine poliitika sildi all. See on toimunud Venemaal perioodil, mil riigi eesotsas on

olnud presidendina Vladimir Putin. Järgnevalt antakse ülevaade, kuidas on poliitika ja majandus põimunud Venemaa siseselt ja selle riigi välissuhtluses ning määratletakse Putini ametisolekuga tekkinud uue mõiste „putinism“ olemus.

1.1 Putin Venemaal

Vladimir Putin on poliitikas olnud aktiivne 1990-ndate algusest, kui alustas töötamist tollase Leningradi linnapea Anatoli Sobtšaki juures, kus tulevase presidendi ülesannete hulka kuulusid rahvusvahelised suhted. 1998. aastal sai Putin presidendi administratsiooni juhiks ja Venemaa Föderatsiooni Julgeolekuteenistuse (FSB) juhiks. Ligikaudu aasta hiljem määras tollane president Boriss Jeltsin ta Venemaa peaministriks ning 1999. aasta viimasel päeval pälvis Putin Venemaa presidendi kohusetäitja õigused. 2000. aasta 7. mail sai Putinist ametlikult president. (President of Russia Website, 2010)

Anna Politkovskaja (2004: 311) kirjutab 2004. aasta presidendivalimiste kohta, et Putin „valiti presidendiks tagasi arvutu hulga kaaskodanike häältega – üle 70%. Ja isegi kui võtta sealt maha 20% juurdekirjutusi (võltsinguid), siis jääb hääli ikkagi täiesti piisavalt, et Venemaal presidendiametit pidada.“. Politkovskaja vihjab, et Putini võit valimistel ei olnud õigesti saavutatud, kuid sellegipoolest on saavutatud suure osa valijaskonna poolehoid.

Taoline populaarsus on tingitud juba Putini esimestest päevadest, kui ta määrati presidendi kohusetäitjaks. Teatavasti kasvas Putini populaarsus ja teadlikkus temast kui poliitikust seoses peaministri ametiga, kui tema käsul viis Venemaa sõjalised jõud Tšetšeeniasse. Edward Lucas (2008: 20) ütles Putini kohta, et „venelastele meeldis tema kindel, ärimehelik käitumine, kainus ja füüsiline vorm, valmisolek teha rasket tööd ning kuulsusrikas aura, mis ümbritses Nõukogude Liidus eliidiks peetud välisluure veterane“. Just rahva jaoks tugeva ja huvitava maine kujunemine lõi ühe alustala Putini eduks. Seda näitavad nii puhkusefotod, kus ta demonstreerib oma paljast ülakeha, tegelemine mehiste spordialadega kui ka huvi näitamine militaartehnika kohta. Näiteks 2002. aastal saavutas suure populaarsuse Pojuštšije Vmeste nimelise bändi laul „Putini tüdruk“, mis keskendub Putini kui mehe kiitmisele ja naiste seas soositavale. Putini avaliku maine kujunemine lisaks poliitilisele sfäärile ka teistes valdkondades on temast teinud rahva seas tuntud, ihaldusväärse ja vajaliku persooni. (*ibid*: 63)

Venemaa on võtnud omaks uue ajalookäsitluse (*ibid*: 107), kus Putin nimetab „Nõukogude Liidu kokkuvarisemist kahekümnenda sajandi „suurimaks geopoliitiliseks katastroofiks“/.../.“ Uue suhtumisega ülistatakse Nõukogude Liitu, halvustatakse Läänt ja kujutatakse Jeltsini aastaid häbiväärse ning nõrgana. Uue minevikukäsitluse juurutamist näitab isegi uute käsiraamatute tulek ajalooõpetajatele, mis pälvisid Putini heaks kiidu. (*ibid*)

Putini enesekindel, teadvustatud sammudega ning julge käitumine avaldus hästi enne 2000. aasta valimisi avalikus kirjas Venemaa kodanikele, kus ta ütles, et „Jah, Venemaa on lakanud olemast impeerium. Kuid ta ei ole kaotanud oma potentsiaali suurriigina... Ebamõistlik on karta tugevat Venemaad, kuid temaga tuleb arvestada. Meie solvamine läheb igapäevale kalliks maksma.“ (McKinnon 2008: 32). Taoline avaldus näitas, et Putin on valmis Venemaad taas „suureks“ riigiks looma ning sellele tulevat vastuhakku karistatakse. Rahva arvamus sellest leidis head vastukaja, sest valimiste võit tuli piisava ülekaaluga esimeses voorus. Lucas kinnitab (2008: 20), et „venelastele on algusest peale teinud rõõmu, et pärast Jeltsini aastate jahmatavat segadust ja kõlbelist tühjust võtab lõpuks ometi keegi kätte ja taastab riigis korra.“ Sellest selgub, et Vene rahvale on nende endi sõnul vaja kindla käega liidrit.

Lucas (2008: 92) ütleb, et majanduse koha pealt on Putin tegelenud varjatud taasriigistamisega, mis kajastus kõige paremini teise ametiaja jooksul. Kui 2004. aastal kontrollis riik kahekümne suurima ettevõtte aktsiatest 11 protsenti, siis neli aastat hiljem oli vastav number juba 30 protsenti. Enda valdusesse on haaratud relvaekspordiettevõtte, sisuliselt kogu lennukitööstus ja maailmaski hästi tuntud Gazprom. Suuremate ettevõtete abil ostetakse kokku teisigi kompaniisid, mistõttu Kremli kontroll riigimajanduse üle suureneb märgatavalt. Kas taoline tegutsemine on riigi huvides hea või halb, seda ei hakka me siin otsustama. Arenenud majanduse nurgakiviks loetakse väike- ja keskmise suurusega ettevõtete edukust. 2000. aastal tuli Venemaa SKT-st 80 protsenti 1200 ettevõtte, 2006. aastal 500 ettevõtte kaudu. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete osakaal SKT-s oli Venemaal 17%, kuid Jaapanis ja USA-s 60 protsenti või rohkem (Финансовые известия 2007, viidatud Lucas 2008 järgi). Taoline SKT jagunemine ettevõtete vahel võib kõrvaltvaatajate jaoks tekitada küsimusi riigi eetilises käitumises ja jätkusuutlikkuses tagada rahva heaolu pikas perspektiivis.

McKinnon (2008: 167-168) kirjutab, et lisaks nendele kompaniide ülevõtmistele, mille eesmärgiks oli kontrollida majandust, sattusid ülevõtmisesse ka mitmed meediaväljaanded. Meediaettevõtte Gazprom Media (kuulub energiaettevõttele Gazprom) sai 2001. aastal enda omandusse 1990-ndate aastatel populaarsust kogunud telekanali NTV, mis oli tuntud näiteks sellise saate nagu „Nukud“ poolest, kus kasutati satiiri ka poliitikute, nende hulgas Vladimir Putini suhtes. Enne ülevõtmist kasutas NTV poliitikute suunas tihti kriitikat, kuid hiljem see taandus. Põhjusteks olid nii juhtkonna vahetus kui ka mitmete tuntumate ajakirjanike lahkumine. 2010. aasta aprilli seisuga kuulub Gazprom Mediale lisaks NTV telekanalile veel

TNT, NTV+, kuus raadiojaama, ajalehed Tribuna ja Sankt-Peterburi Chas Pik ning mitmed teised meediaettevõtted, mis tõestab ühe ettevõtte potentsiaalset mõjuvõimu meediamaaastikul. (Gazprom Media kodulehekülj)

Kreml poliititehnoloog Marat Gelman on olnud üks peamine inimene, kelle tõttu saavutas Putin 2004. aasta presidendivalimistel võidu (McKinnon 2008: 166-167). Nimelt kujundas Gelman Putini sõnumit riiklikus Esimeses kanalis, kus kokkuvõttes ignoreeriti oponente ning näidati Putinit positiivses plaanis. Gelman leiutas koos kaastöötaja Gleb Pavlovski ja tollase presidendi abipersonaliülema Surkoviga *temnik*'ud, mis kujutasid endast teemakogumikke. Neid jagati kõikidele riiklikele meediaväljaannetele, sest seal oli kirjas, mida tohtis ja mida ei tohtinud rääkida. (*ibid*)

Seega kontrollides varasemast rohkem majandust, meediat, valimisi ja võites rahva poolehoidu, suudab Putin koos Kremliga saavutada suurema juhtimisvõime riigis toimuva kohta.

1.2 Putin välismaal

Putini oskus korraldada Venemaa välispoliitikat annab kohaliku rahva jaoks kindlasti positiivset vastukaja. Kui vaadata Venemaa energiapoliitikat, mis on seotud paljude Euroopa riikidega, siis on venelaste suhtumine Putinisse arusaadav.

McKinnon (2008: 95-97) räägib Gazpromist kui tööriistast, mida Putin kasutab naabrite mõjutamiseks, nagu tsaarid tegid kasakaratsaväega või Lenin Kominterniga. Saamaks paremat ülevaadet Gazpromi suurusest ja tähtsusest, tuleb meeles pidada, et see kompanii üksi annab Venemaa sisemajanduse kogutoodangust kaheksa protsenti. Tegemist on monopoliga, mille torustiku kaudu tuli 2000. aastal Euroopa Liidu maadesse 35 protsenti maagaasist ning pärast 2004. aasta EL-i laienemist tõusis see arv 60 protsendini. 2006. aasta seisuga olid Venemaalt imporditavast gaasist 100 protsenti sõltuvad kõik kolm Balti riiki, Soome, Slovakkia ja Bulgaaria. Märkimisväärne sõltuvus Gazpromi gaasist on veel Prantsusmaal (23 protsenti), Itaalia (32 protsenti), Saksamaal (40 protsenti), Rumeenial (63 protsenti) ja Poolal (63 protsenti), kusjuures igas riigis elab kümneid miljoneid inimesi, mis niimoodi annab märkimisväärse potentsiaaliga mõjuvõimu ühele kompaniile. (Eni kodulehekülj)

McKinnon (2008: 97) toob esile Belgradi juhtumi, kus Putin nõudis Gazpromi kaudu võlgu 400 miljoni dollari väärtuses. Kuigi võlg oli mitmete aastate jooksul kogunenud, otsustati seda tagasi nõuda hetkel, kui Jugoslaavias vahetus riigijuht ja võimule pääses Lääne-meelne poliitik. 2000. aasta sügisel, kui Gazpromi juhatuse esimees oli juba Dmitri Medvedev, hakati gaasitarnet vähendama, mistõttu president Koštunica palus Moskvast Putinit, et gaas Jugoslaaviasse taastatakse. Putin sekkuski olukorda ning gaasi hakati uuesti tarnima, kuid puuduoleva rahaga toimetulekut Gazpromis ei seletatud. Olukorrast jääb mulje, et Gazpromil polnud vajadust võlgu sisse nõuda, kuid õigus seda teha küll.

Lucas (2008: 155-159) toob välja, et Euroopal puudub ühtne energiaturg, mistõttu jäädakse suhetes Venemaaga nõrgemasse seisu. Putin on öelnud: „Me katseme taastada riigi kontrolli gaasitranspordi ja Gazpromi üle. /../ Euroopa Komisjon ei peaks looma endale selles osas mingeid illusioone. Gaasisektoris tuleb neil tegemist teha riigiga.“ (Fredholm 2006, viidatud Lucas 2008 järgi)

Kuna gaasi transportimiseks on kõige odavam ja praktilisem viis torude kaudu, siis selle tõttu on Venemaa suutnud tekitada tarbijates suure sõltuvuse tarnijast ehk antud juhul Gazpromist.

Viimastel aastatel on palju kõneainet tekitanud ka Nord Stream, mille suurim aktsionär on Gazprom. Idee järgi läheb gaasitoru Läänemere kaudu Venemaalt otse Saksamaale. Seni kasutatavad maapealsed torud läbivad Ida-Euroopa riike, mistõttu sealsete riikide võimaliku maksujõuetuse tõttu peab Venemaa arvestama ka Lääne-Euroopa tarbijate huvidega. Nord Streami puhul selline mure kaoks. „Sellise gaasidiplomaatia eeliseks on asjaolu, et Venemaa ei pea reaalselt midagi tegema: juba teadmine, et ta võib nii talitada, suurendab Kremli poliitilist ja majanduslikku mõju“ (Lucas 2008: 159)

Venemaa on osalenud aktiivselt ka teiste riikide, eriti endiste Nõukogude vabariikide poliitikas. McKinnon (2008: 80-91, 215, 241) toob näiteid Putini seotusest Valgevene ja Ukrainaga.

Sarnaselt Putiniga tundis Valgevene president Aleksandr Lukašenka, et Nõukogude Liidu varisemine oli kui tragöödia. Tema poliitilised vaated jäävad kommunismi valdkonda. Sellest annavad märku näiteks vene keele muutmine riigikeeleks ning riigilipuks Valgevene NSV lipu taastamine, kuid ilma sirbi ja vasarata. Venemaa ja Valgevene tihedast seotusest annavad märku ka kahe riigi vaheline reisimine, kus dokumendiks piisab tavalisest riigisisest dokumendist, millena paljud kasutavad vanu nõukogude ajast pärit passe; Moskva

Šeremetjevo-nimelisest lennujaamast väljuvad lennud Minskisse siseliinide terminalist. Kuigi Putin kirjeldas Lukašenkat kui kolhoosnikust saanud despooti, keda tuleb taluda, on Venemaa president ja Kreml siiski imetlenud Lukašenka saavutusi, milleks on „toimiv politseiirik oma korra ja puhaste tänavatega ning ilma teisitimõtlejateta“ (*ibid*: 82). Tõenäoliselt on Kremlile meelepärasem, kui naaberriigis on juhtpositsioonil Lukašenka, mitte Lääne-meelne poliitik.

Ukrainaga on Putin seotud konkreetsemalt Oranži revolutsiooni ajal, kui presidendiks pürgisid Janukovitš ja Juštšenko. Janukovitšit võib pidada Kremli-meelsemaks, sest tema oli viimastel Kutšma presidendiaastatel peaminister. Erinevalt Lääne-meelsest Juštšenkost, pälvis Janukovitš Kremli poolehoidu ning seetõttu läks Putin viis päeva enne valimisi Kiievisse, et pika kõnega teda toetada ning kiita seniste töötulemuste põhjal.

Pärast mitmeid häälte lugemisi avaldas Putin oma pahameelt kordusvalimiste suhtes: „Ümberhääletamist võib korrata kolmandat, neljandat, kahekümne viiendat korda, kuni üks pool saab tulemused, mida ta vajab“ (*ibid*: 241)

Kremlile oli vastumeelne, et suure naaberriigi uueks juhiks võis saada teiste vaadetega inimene, kes on pigem Lääne- kui Kremli-meelne.

Antud bakalaureusetöö puhul on tähtis ka vaadata, milline seos on Eesti ja Putini juhitud Venemaa vahel. Lucase (2008: 112) järgi tuleks pidada viimaseks tähtsaimaks sündmuseks Tallinnas toimunud aprillirahutusi, kus nõukogudeaegse sõjamälestusmärgi teisaldamisest tekkinud vastuolud aktiveerisid Kremli poolt rahastatud organisatsiooni nimega Naši. Selle liikmete hulka kuulub palju Vene noori, kes on ustavad valitsuse poolt dikteeritavale poliitikale. Aprillirahutuste ajal olid Naši liikmed Eesti saatkonna juures plakatitega, millel kirjas „eSStonia“ ja „toomaSS ilveSS“, viidates Eesti seotusele 1920-ndatel aastatel loodud sõjaväelise organisatsiooniga, mida juhtis Natsi-Saksamaa juht Adolf Hitler.

Venemaa peab Eestit oluliseks riigiks, sest tal on suur sümboolne väärtus nii Venemaa kui ka Lääne jaoks. Kuigi rahvaarvult on Eesti peaaegu sada korda väiksem kui idanaaber, siis tekitavad Venemaas huvi geopoliitilised ambitsioonid, majandusliku jõu näitamine ja ajalooamneesia (siiaamaani erinevad nende kahe riigi käsitlused Nõukogude Liiduga seotud ajaloost). (*ibid*)

Venemaale ei meeldi Eesti kodakondsuspoliitika, sest taasiseseisvumishetkel ei soostunud riik andma kõigile võrdselt kodakondsust. Eesti tõi esile vastuargumendi, et kodakondsust jagati

ajaloo, mitte rahvuse põhjal. Samuti on tehtud erandid eakatele, vaimupuudega inimestele ja eestikeelse kooli lõpetajatele. Need, kes jäävad kodakondsusest ilma, saavad siiski osaleda kohalike omavalitsuste valimisel ja piisava riigikeele oskusega saavad täita ka kõiki ametikohti, mis pole seotud riikliku julgeoleku omadega. (*ibid*: 145)

Putini presidendiks olemise aja jooksul on Eesti ja Venemaa riigipead kohtunud kahel juhul, mõlemal korral Venemaal. 2003. aasta mais kohtuti Euroopa Liidu ja Venemaa tippkohtumise raames ning 2005. aasta jaanuaris kirikliku autasu vastuvõtmise tõttu (Eesti Vabariigi välisministeeriumi koduleheküljel).

Kui Putin ja Venemaa peavad Eestit oluliseks naaberriigiks, peaksid mõlema riigi juhid leidma aega teineteise küllastamiseks, mitte ainult suuremate sündmuste toimumise puhul omavahelise poliitika arutamiseks.

1.3 Putinism

Kirjeldades Vladimir Putini ideoloogiat ja poliitikat, üritame leida ka definitsiooni mõistele „putinism“. Mitmeid varasemaid analüüse ning tõlgendusi putinismist vaadates jõutakse järeldusele, et ühest kirjeldust sellele anda ei ole võimalik, kuid mõningad jooned, mis kipuvad korduma, saab siiski esile tuua.

Käesoleva uurimustöö käigus on peamiselt lähtutud Putini tegevusest kodu- ja välismaal, andmata detailset ülevaadet kõikidest valdkondadest, millega ta on kokku puutunud. Üks võtmesõna, mida tuleks Putini puhul meeles pidada, on „kontroll“. Praeguseks on välja toodud kontroll poliitika, meedia ja majanduse üle.

Poliitilisel tasandil on Putin toonud valitsuse liikmeteks niiõelda usaldusisikud, kellega tal on juba varasem kokkupuude näiteks KGB-päevilt. Putin proovib niiviisi saavutada juhtivat positsiooni nii Kremli kui oligarhide tegevuse üle. Mõjukate poliitiliste isikute kõrvaldamisega jätab ta mulje, et temast paremaid alternatiive pole, mistõttu inimesed on justkui kohustatud nõustuma teda valima, tema ideid pooldama (Gudkov 2010).

Samuti tuleb oluliseks pidada presidendivalimisi nii 2004. kui ka 2008. aastal. Enne teist ametiaega saavutas Putin võidu teatavasti suure ülekaaluga (üle 70 protsendi kõigist hääletest) ning ligi sama suure rahva poolehoiduga valiti presidendiks Dmitri Medvedev, kes teatavasti

oli Putini poolt tunnustatud ja toetatud kandidaat (Randlaid 2008). Mõlemal korral jäi teiseks Kommunistliku partei esindaja, kes sai vähem kui 15 protsenti häältest (ERR Uudised 2004).

Meediakontrolli tuleb jälgida eelkõige telekanalite puhul, sest neid peetakse Venemaal peamiseks avaliku info allikaks. Lisaks riiklikele kanalitele peetakse oluliseks erakanaleid NTV-d, mis kuulub Gazprom-Media kompaniile, ja REN TV-d. Telemaastikul pakutavat poliitilist võrdõiguslikku kohtlemist ei tunnista (OSCE 2004), mistõttu võib eeldada, et Putin suutis ohjeldada telemeedias esitletavat informatsiooni ning selle kaudu mõjutada valimistulemusi.

Majandusega seoses peab arvestama mitmete kompaniide sattumist Kremli mõjusfääri. Hea näitena võib tuua Gazpromi, mille juhatuse esimees oli Dmitri Medvedev, praegune Venemaa president. Gazprom on tänaseni üks Venemaa suurimaid ettevõtteid, mis üritab kindlustada suurt energeetikaturu kontrollimist ka Euroopas. Putin teab, kui suure mõjuga on Venemaa suurim energiatootja, ning ta on seda võimalust juba kasutanud poliitilistel eesmärkidel, nagu juhtus Jugoslaaviaga 2000. aastal, kui võimule pääses Koštunica. Kontrollides majandusliku mõjuvõimuga ettevõtteid, saab Kreml eesotsas Putiniga suurema sõnaõiguse talle meelepäraste ja ebameeldivate sündmuste juhtimiseks.

Kui mõtelda asjaolule, et Venemaa propageerib ennast kui demokraatlikku riiki, Putin koos Kremliga juhtis seal toimuvat mõneti kahtlustava õigusega ja rahvas toetas suure enamusega oma presidenti, siis võib tekkida küsimus, miks rahvas usaldas ikka Vladimir Putinit?

McKinnon (2008: 171-173) arvab, et vaatamata Tšetšeenia sõjas tuhandetele hukkunutele ning allveelaeva „Kursk“ katastroofi ja „Nord-Osti“ pantvangidraama järelmitega toimetulekule ei põhjustanud Putini populaarsuse langust see, et ta oli riigis loonud *stabilnost'*i (stabiilsus). Rahvas vajab kindlat töökohta ning õigeaegset pensioni laekumist, mis Jeltsini valitsemisajal jäi puuduseks. Kui Lääneriigid vaevavad pead, kuidas parandada Venemaa poliitilist suunda, siis venelaste jaoks on tähtsam, et valitseks normaalne elulaad. Kui Mihhail Hodorkovski vangistati Putiniga tekkinud vastuolude tõttu, siis rahvas pooldas presidendi otsust. Nendele meeldis see, mida Lääs üritas takistada: Venemaa tagasiviimist nõukogude aega.

2. Uurimisküsimused

McQuail (2000: 144) ütles, et normatiivse meediateooria järgi oodatakse meedialt kõige üldisemalt kaasabi jälgida pidevalt sündmusi, ideid ja avaliku elu tegelasi, mille tulemuseks on nii avalikkusele suunatud teadatevoog kui ka moraalse ja sotsiaalse elukorralduse vastu eksimise esiletoomine.

Käesoleva töö eesmärgiks on teada saada, kuidas kajastab Putinit Postimees. Pärast esialgset materjali ülevaatamist otsin vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

- *Milliseid Putiniga seotuid sündmusi kajastatakse?*

Vaadeldakse, kuidas Postimees teemat kajastab. Uurimise alla kuuluvad erinevate teemade kajastused ja jaotus lehes. Üritan teada saada, milliste teemade puhul on Putin peategelane ja kõrvaltegelane ning milliste teemadega seoses on lisatud tema kommentaarid/tsiteerimised. Proovin leida ka vastust, kas Putiniga seonduval on mingisugust mõju Eestile.

- *Kuidas Putinit kujutatakse?*

Uuritakse, millisel moel Putinit kirjeldatakse. Analüüsi hulka kuuluvad nii üksikud sõnakasutused kui ka pikemad kirjeldused. Üritan teada saada, kuidas teda iseloomustatakse kui inimest ja millistes institutsionaalsetes rollides ta esineb.

3. Valim ja analüüsimeetod

Analüüsisin Postimehe paberväljaannetes ilmunud Putinit ja temaga seonduvat tegevust kajastavaid artikleid ajavahemikus 1.12.2007-31.05.2008, võrdluseks kasutasin perioodi 1.01-31.05.2000. Esialgu oli plaanis valida Postimees ja Eesti Päevaleht, kuid suure artiklite mahu tõttu otsustasin piirduda vaid ühe lehega. Langetasin otsuse Postimehe kasuks, sest Saar Polli 2007. ja 2008. aastal tehtud uuringute järgi oli nendel aastatel tegemist loetavuselt teise paberväljaandega päevalehtede seas, mida edestas vaid Õhtuleht. Kuna Õhtulehte peetakse pigem „kollase“ ajakirjanduse esindajaks, valisin selle asemel populaarsuselt järgmise lehena Postimehe, sest ma eeldan, et selle puhul on tegemist kvaliteetse ajakirjandusliku väljaandega. 2000. aasta perioodi jaoks võtsin samuti Postimehe, sest Saar Polli 2000. aastal tehtud uuringute põhjal oli Postimees tol aastal loetuim leht paberväljaannete seas. Samuti on lihtsam esile tuua ühe isiku kajastust ning selle muutust ühe lehe lõikes. Nimetatud perioodid valisin sellepärast, et alates 31. detsembri, 1999. aasta õhtust tagandas Boriss Jeltsin end Venemaa presidendiametist ning nimetas enda asendajaks Vladimir Putini. Sellest hetkest 2000. aasta maikuu lõpuni oli Putin pideva meediatähelepanu all, sest selle aja jooksul täitis ta nii peaministri, presidendi kohusetäitja, presidendikandidaadi kui ka presidendi ülesandeid. 2007. aasta detsembris teatas Putin, millist presidendikandidaati tema tulevastel valimistel toetab. Kuigi teadaolevalt Putin enam presidendiametis pärast maikuid jätkata ei oleks saanud, teatas ta, et soovib jätkata Venemaa peaministrina, juhul kui tema soosikuna tuntud Dmitri Medvedev peaks valimistel võitma. Taolise avalduse tõttu säilitas Putin meedia tähelepanu enne valimisi, nende ajal ning pärast Medvedevi võitu.

Artiklite valimisel lähtusin kriteeriumist, et Putin on vähemalt loo kõrvaltegelane. Kui tema nime mainiti vaid korra, toomata otsest seost temaga seotud tegevusega, siis jätsin artikli valimist välja. Valitud artiklite hulka kuulusid ka lood, mis käsitlesid näiteks mõnda presidendikandidaati, kes siis lühidalt andis oma arvamuse Putini kohta. Samuti kuulusid valimisse Venemaa seotud lood, milles oli lühike seos Putiniga. Lugude uurimisel arvestasin ka ääreribadele lisatud arvamusi ja kommentaare teistelt isikutelt ning pikemaid arvamusaluseid.

Vladimir Putini kujutamise analüüsimiseks kasutan kombineeritud meetodit, kus kasutan nii kontentanalüüsi kui ka kvalitatiivset analüüsimeetodit. Kokku kogunes kontentanalüüsi valimisse 103 lugu 2000. aasta perioodist ja 96 lugu 2008. aasta perioodist.

Kvalitatiivse analüüsi tegin Putinit iseloomustavate omadussõnade ning samuti tegusõnade põhjal, mis valiti konteksti arvestades.

Kontentanalüüs

McQuaili massikommunikatsiooni teooria (2000) raamatu järgi annab kontentanalüüs statistilise tulemuse, mis kehtib märksa laiema meediareaalsuse kohta kui vaadeldud tekstikogum. Seda kasutatakse eelkõige eesmärgil meedia sisu võrdlemiseks teatud tunnuste esinemissagedusega sotsiaalses reaalsuses.

Vladimir Putini kujutamise analüüsiks kasutasin kontentanalüüsi meetodit, mille läbiviimiseks moodustasin kodeerimistabeli. Kodeerimistabel on jaotatud neljaks kategooriaks, milleks on artikli üldtunnused, „Putin tegelasena“, Putini isikuomadused ja Putini institutsionaalsed rollid.

1) Artikli üldtunnusteks on artikli ilmumise kuupäev, artikli asukoht (lk), artikli pealkiri, artikli autor ja artikli infoallikad.

Artikli ilmumise kuupäevaga seoses üritan aru saada, kas on tekkinud tendentse seoses Putini poliitilise rolli (ameti) muutusega.

Artikli asukoha puhul pidasin vajalikuks lehekülje numbri fikseerimise asemel moodustada lehekülgede tähtsuse alusel rühmad. Moodustasin järgmised kategooriad: I (1-7 lk), II (8-11 lk), III (12-17 lk), IV (18-36 lk) ja V (Postimehe lisa „ak – arvamus kultuur“), üritades nii tulemusi rohkem koondada. I kategooria alla kuulusid enamasti juhtkiri ning Eesti uudised. II kategooria alla langesid enamasti majandus- ja välisuudised. III kategooria all oli arvamusrubriik. IV kategooria alla kuulusid suures osas kultuur, vaba aeg, sport, meedia, varia ja tagumine külg. V kategooria alla jäid Postimehe lisalehe „ak – arvamus kultuur“ sees ilmunud lood. Tegin taolise muudatuse eeldusel, et lehetoimetuse paigutab olulisemad teemad ettepoole, mistõttu on I kategooria lugu toimetuse seisukohalt tähtsama väärtusega kui II kategooria oma, II kategooria oma on tähtsam kui III jne.

Samuti võrdlen hiljem, kas lugu paiknes paaris- või paarituarvulisel leheküljel, sest ma oletan, et ajalehe lugemise puhul langeb lehekülje pööramisel lugeja tähelepanu kiiremini parempoolsele (ehk paarituarvulisele) kui vasakpoolsele (ehk paarisarvulisele) lehele. Sellest tingituna saab vaadata, kas toimetuse on meelega juhtinud lugeja tähelepanu Putiniga seonduvale.

Autorite puhul tõin välja ajakirjaniku, toimetus või uudisteagentuur, poliitik, ekspert ning muu. Toimetuse alla kvalifitseerusid peale Postimehe ka teiste meediaväljaannete toimetajad. Ekspertide puhul loetlesin nii analüütikute kui politoloogide lugusid.

Allikate juures pean silmas seda, millistest kohtadest pärineb artiklis esitatud info. Täiendusena uurin, kas on kasutatud ka mõne Venemaa eksperdi arvamust või hinnangut. Venemaa ekspertide alla kvalifitseerisin analüütikud, politoloogid, ajaloolased jne. Siia ei kuulunud Venemaa poliitikud, sest nende arvamus sõltus enamasti partei seisukohast ja isiklikest ambitsioonidest, mitte objektiivsest vaatepunktist.

2) „**Putin tegelasena**“ all uurisin artiklis järgnevat:

- Milliste teemade puhul on Putin peategelane?
- Milliste teemade puhul jääb Putin tagaplaanile (ainult mainitakse)?

Esimese kahe küsimuse puhul uurisin, mis teemade puhul räägib Postimees Putinist rohkem ja vähem, loetelusse kuuluvad tavapärased poliitika valdkonnad (sisepoliitika, välispoliitika, majanduspoliitika, kultuuripoliitika, rahvastikupoliitika, sotsiaalpoliitika).

- Milliste teemade puhul on lisatud Putini arvamus?

Kommentaari väljatoomise alla kuulusid nii otsesed tsitaadid kui ka kaudses kõneviisis (Putin ütles, et...) esitatud väited. Selle puhul saab näha, kas Putini ja tema tegemiste iseloomustamiseks on kasutatud teda ennast või kaugemaid allikaid.

- Millised on Putinile antud hinnangud?

Hinnangu puhul vaatlesin nii autori hoiakut Putini suhtes, kui ka artiklis toodud teiste isikute tsitaate/kommentaare tema kohta. Toon ka mõned näited erinevate hinnangute kohta. Positiivne hinnang:

„*Putini aastatel on siin elu ikka kõvasti edasi läinud. Ta on palju ära teinud, pole midagi öelda,*“ *sõnab Viktor.*“ (Pajula, Taro, 6.03.2008)

Neutraalne hinnang:

„*Presidenditooli täna üle andev Vladimir Putin jääb Venemaa ajalukku kui mitme nõukogudeaegse traditsiooni taastaja.*“ (Taro, 7.05.2008)

Negatiivne hinnang:

„*Freedom House'i hinnangul olid Venemaa olukorra halvenemise näiteks detsembrikuised parlamendivalimised, mis toimusid president Vladimir Putini taktikepi järgi.*“ (Kaldoja, 23.01.2008)

Ambivalentne hinnang:

„Venemaa presidendil Vladimir Putinil läks parlamendivalimistel päris hästi. Tema ülekaalukad võidunumbrid keskvalimiskomisjoni koondtabelis näitavad, et viimastel kuudel rakendatud meeletu administratiivne pingutus pole tühja läinud.“ (Taro, 4.12.2007)

„Ja kes on Vladimir Putin? Üsnagi näotu, 1999. aastal Jeltsini õukonna poolt ametisse pandud bürokraat, kelle niinimetatud karismaatilisus seisneb pidevas televiisoris olekus ning kõigi alamtaseme natšalnikute piiramatus lipitsemises.“ (Taro, 4.12.2007)

- Kuidas mõjutab Putini tegutsemine Eestit?

Putini mõju puhul Eestile oli kasutatud nii autori kui teiste allikate arvamusi/kommentaare, et näha, kas välispoliitilist uudist seostatakse ka Eestiga.

- Kuidas seostatakse Putinit Tšetšeenia sõjaga?

Esmase artiklite ülevaatusel põhjal sain teada, et 2000. aastal peaaegu iga päev ilmus vähemalt üks lugu Tšetšeenia sõjaga seoses. Kuna Putini korraldusel viis Venemaa sõjalised jõud Tšetšeeniasse, vaatlesin, millisel viisil jätkati teema seostamist ning kas sellest räägiti ka 2008. aasta perioodil.

3) Putini isikuomaduste alla artiklis kuulusid järgmised küsimused:

- Milliste tsitaatidega kirjeldatakse Putinit?
- Milliste tsitaatidega kirjeldab Putin teisi?
- Milliste vaba aja tegevustega Putinit seostatakse?
- Milliste inimestega puutub Putin kokku töövälisel ajal?

Nende küsimuste eesmärgiks oli teada saada, milline on Putin inimesena, milliseid isikuomadusi temas nähakse. Selle põhjal selgub ka, kuidas meedia esitab teda lugejale.

4) Putini institutsionaalse rolli alla kvalifitseerisin ametinimetused (näiteks peaminister, president) ja ühiskonnas enamasti kujutatava nimetuse isiku kohta, kes on seotud riikliku institutsiooniga (näiteks riigijuht). Kui esimeses tunnusterühmas vaadeldi üldisemalt Postimehe poolt Putini seostamist erinevate poliitiliste valdkondadega ja teises rühmas uuriti tema iseloomujooni ning vaba aega, siis institutsionaalsete rollide puhul on tähtis analüüsida Putini ametit (töökohta) ning sellega seotud tegevusi.

Institutsionaalsete rollide puhul uurisin:

- Millise institutsionaalse rolliga seostatakse Putinit?
- Millise institutsionaalse tegevusega/valdkonnaga seostatakse Putinit?
- Milliste institutsionaalsete rollidega seotud isikut Putiniga seostatakse?

Rolli puhul arvestasin vaid neid, mis olid konkreetselt välja kirjutatud. Kui seda ei selgunud, märkisin tulemuse konkreetse artikli puhul puuduvaks.

Antud perioodide jooksul vaatlesin tegevuse ja valdkonna juures seda, millega Putin kõige rohkem tegeles (mida Postimees otsustas kajastada).

Kvalitatiivne sisuanalüüs

Erinevalt kontentanalüüsist võimaldab kvalitatiivne sisuanalüüs tähelepanu pöörata teksti tähenduslikule sisule. Tekstis esinevaid mustreid ja auke saab välja tuua mitte mõõtes nende manifestset sisu, vaid analüüsides tekstis peituvate konnotatsioonide erinevaid tõlgendusvõimalusi. (Titscher et al. 2000, viidatud Schmidt 2009 järgi)

Kvalitatiivse analüüsi käigus uurisin, mismoodi kujunes hinnang Putini suhtes.

Kvalitatiivse meetodi puhul vaatlesin eelkõige artikleid, mis kirjeldasid lähemalt Putinit ning tema tegevust. Valikusse võtsin lood, kus kasutati Putini või tema tegevuse iseloomustamiseks nii omadussõnu kui tegusõnu, mis andsid ülevaate tema iseloomujoontest.

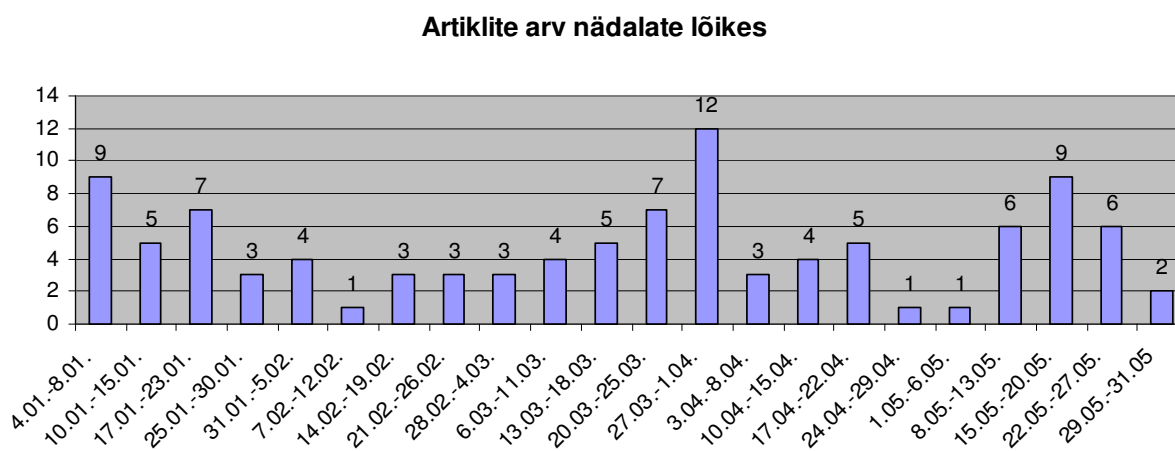
4. Uurimistulemused

4.1 Putini kujutamine

Kvantitatiivse analüüsi tulemused on jaotatud viiesse erinevasse kategooriasse, milleks on artikli üldtunnused, „Putin tegelasena“, isikuomadused ja institutsionaalsed omadused. Iga kategooria puhul on alguses esitatud 2008. aasta perioodi tulemused, millele järgneb võrdlus 2000. aastaga.

4.1.1 Üldtunnused

4.1.1.1 Artikli ilmumise kuupäev

Joonis 1. Artiklite arv 22 nädala lõikes 2000. aasta perioodil

2000. aasta perioodi viie kuu jooksul 103 ilmunud artikli põhjal jaotaksin „aktiivseteks“ ajavahemikeks 4.01.-23.01., 20.03.-01.04. ja 8.05.-27.05., sest just nendel perioodidel oli Putin tihemini Postimehes esindatud.

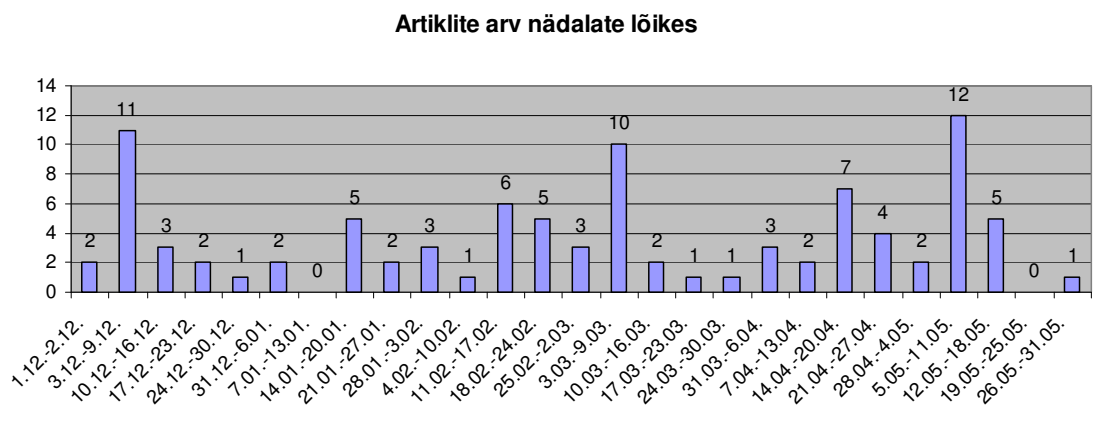
Esimesel perioodil oli meedia huvi kõrge tõenäoliselt kahel põhjusel: Vladimir Putini nimetamine presidendi kohusetäitjaks 31. detsembril 1999 ja tema ametlik teadaanne presidendivalimistel kandidaadiks saamisest 2000. aasta jaanuari keskpaigas. Alates sellest hetkest oli Vladimir Putin ametlikult Venemaa peaminister, presidendi kohusetäitja ja presidendivalimiste kandidaat.

Teise perioodi põhjuseks kujunesid presidendivalimiste esimese vooru tulemused, kus Putin sai üle 50% valijate häältest, millega kaasnes ka automaatne võit. Oleks häälte arv jäänud alla 50%, pidanuks toimuma ka valimiste voor, kus osalenuksid esimese vooru kaks kõige

populaarsemat. Ajaperioodil 27. märts (üks päev pärast valimisi) kuni 1. aprill ilmus Postimehes 12 Putiniga seotud artiklit. Selle üheks põhjuseks võibki lugeda valimiste võitmist varajases faasis.

Mais sattus kõrgendatud tähelepanu alla Putini ametivande andmine 7. mail, millele järgnesid lood, kus peamiselt arutati põhjuseid, miks keegi valitakse keegi uue valitsuse koosseisu. Lugude ilmumine muutus intensiivsemaks 17. mail, kui Venemaa presidendi poolt valitud kandidaat Mihhail Kasjanov sai täieõiguslikult peaministriks. Sellele järgnesid mitmed arutlused Putini ja Kremli suhetest ning kajastati põhjalikult Putini otsuseid riigi võimustruktuuri muutmisel, muutes riigivõimu tsentraliseeritumaks.

Veebruaris ja aprillis ilmunud artiklid olid pigem nendele eelnenud kuude „järelkajad“, sest enamasti arutati edasi sama teemat (veebruaris presidendivalimised, aprillis Venemaa välispoliitikaga ja üksikud sisepoliitikaga seonduvad lood). Üheks põhjuseks, mis nendel kuudel ilmus vähem artikleid, saab lugeda Putini vaoshoitumat suhtlemist meediaga ja madalama profiili hoidmist.

Joonis 1. Artiklite arv 27 nädala lõikes 2007. aasta detsemberist kuni 2008. aasta maini

Võrreldes 2000. aasta Putini kajastamisega jaanuarist maini selgub, et Putini-teemalised kajastused tihenesid suuremate Venemaa sisepoliitiliste sündmustega seoses. Nii 2000. kui ka 2008. aastal koondas Postimees suurema tähelepanu nii presidendivalimistele kui ka uue presidendi vannutamispäevale.

2008. aasta perioodi kuue kuu jooksul 96 ilmunud artikli põhjal jaotaksin ma „aktiivseteks“ ajavahemikeks 3.12.-9.12., 11.02.-09.03. ja 14.04.-18.05., sest nendel perioodidel oli Putin Postimehes tihemini esindatud.

Esimese perioodi huvi seisnes peamiselt Riigiduumade valimistulemuste kajastamises, kui võitjaks osutus suure ülekaaluga Ühendatud Venemaa partei, mis toetas Putini läbiviidavat poliitikat. Kuigi järgmiste päevade jooksul tehti teatavaks, et Putini toetatav kandidaat Dmitri Medvedev kavatses presidendivalimistel osaleda, ei kajastatud seda sündmust Postimehes väga intensiivselt. Pigem jäi Medvedevi kandidatuur tagaplaanile.

Teise perioodi kajastatus oli seotud presidendivalimistega, kus esimeses voorus võitis Medvedev piisava ülekaaluga (üle 50 protsenti häältest), et jätta vahele teine voor. Selle perioodi eripäraks oli Vladimir Putini lahkumine presidendiametist maikuus, mistõttu võeti kokku Putini senised saavutused Venemaa riigijuhina enne uue riigipea teatamist ning samuti arutleti, missugune hakkaks olema uue presidendi poliitika ning kuidas see võiks sarnaneda või erineda eelnevast.

Kolmanda perioodi intensiivse kajastamise põhjusteks on kõmulehtedes avaldatud lugu, mis rääkis Putini peatselt tulevast lahtusest ja uuest kallimast, ning Putini jätkamine Venemaa poliitilises eliidis. Peamiselt räägiti, kuidas ta jätkab tööd peaministrina ning milliseks võiks kujuneda uus valitsus.

4.1.1.2 Artikli asukoht

Tabel 1. Artiklite asukoht lehekülje lõikes 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini

Kuu	Artikli asukoht (lk)					Kokku
	I (1-7 lk)	II (8-11 lk)	III (12-17 lk)	IV (18-36 lk)	V (Postimehe lisa „ak – arvamused kultuur“)	
Detsember	5	3	6	3	2	19
Jaanuar	3	2	4	0	1	10
Veebruar	6	5	3	0	1	15
Märts	9	1	3	0	3	16
Aprill	6	11	1	0	0	18
Mai	7	6	4	0	1	18
Kokku	36	28	21	3	8	96

Vaadates lugude jaotust lehekülgede põhjal, on näha, et Putini-teemalised artiklid koonduvad pigem lehe esimestele külgedele. Kuue kuu jooksul on lugude paiknemine suuremas osas jäänud samaks, kuid on märgata aprillikuu artiklite mahu järsemat tõusu II ja langust III asukohas. Aprillis ei ilmunud ka ühtegi lugu V asukohas. See võib anda tunnistust, et tol ajal

ei toimunud Venemaal Putiniga seoses märkimisväärselt tähtsat sündmust, mis vajanuks kajastust arvamusrubriigis või lisas „ak“.

Võrdluses 2000. aasta lugudega tuleb ilmsiks, et Postimehes jaotuvad Putinit kujutavad lood 2008. aasta perioodil ühtlasemalt kui kaheksa aasta eest. Kaheksa aastat tagasi paiknesid Postimehe I asukohas enamasti päevateemad ja Eesti uudised, II asukohas olid välisuudised ja mõnikord majandusuudised, III asukohas olid majandusuudised ja arvamus ning IV asukoha alla jäid ülejäänud teemad eesotsas kultuuri ja meelelahutusega.

Tabel 2. Artiklite asukoht lehekülje lõikes 2000. aasta jaanuarist maini

Kuu	Artikli asukoht (lk)				Kokku
	I (2-3 lk)	II (5-9 lk)	III (10-17 lk)	IV (18-32 lk)	
Jaanuar	3	19	2	0	24
Veebruar	4	10	0	0	14
Märts	3	21	1	1	26
Aprill	0	13	2	0	15
Mai	2	16	6	0	24
Kokku	12	79	11	1	103

Kuigi 2000. aasta tulemustes ei kajastu esilehelood, jääb siiski silma suur erinevus just I asukohas paiknevate lugude võrdluses, mis on 2008. aasta perioodil suurenenud. Kasvanud on ka arvamislugude arv, mis näitab suuremat osalust teema analüüsimisel ja arutlemisel mitteajakirjanike poolt.

Tabel 3. Artiklite asukoht paaris ja paaritul leheküljel 2007. aasta detsembrist kuni 2008. aasta maini

Kuu	Artikli asukoht		
	Paaris lk	Paaritu lk	Kokku
Detsember	14	6	20
Jaanuar	8	2	10
Veebruar	8	7	15
Märts	8	9	17
Aprill	9	9	18
Mai	6	12	18
Kokku	53	45	98

Ajalehes uudiste paigutamisel teatakse, et parempoolsele ehk paarituarvulisele leheküljele langeb lugeja tähelepanu suuremas matus kui vasakpoolsele ehk paarisarvulisele. Seda arvesse võttes, jälginis, kas toimetus üritas lugeja tähelepanu suurendada või vähendada

Putiniga seotud teemadel ning seeläbi võimendada või kahandada lugejate seas Putinist tekkivat arvamust.

Tabelisse andmeid märkides tuleb arvestada, et mõned lood asusid mõlemal leheküljel. Selle tõttu ei lange kokku analüüsitud artiklite arv paaris- ja paaritu arvulistel lehekülgedel paiknemise järgi.

Tulemuste järgi on näha, et detsembris ja jaanuaris paigutas Postimees rohkem artikleid lehe vasakule ehk paarisarvulisele. Veebruarist aprillini paiknesid artiklid peaaegu võrdselt nii paaris- kui ka paaritu arvulistel lehekülgedel, kuid maikuus muutus see suhe uuritud perioodi alguskuudega vastupidiseks.

Tabel 4. Artiklite asukoht paaris ja paaritul leheküljel 2000. aasta jaanuarist maini

Kuu	Artikli asukoht		
	Paaris lk	Paaritu lk	Kokku
Jaanuar	16	8	24
Veebruar	7	7	14
Märts	14	12	26
Aprill	5	10	15
Mai	10	14	24
Kokku	52	51	103

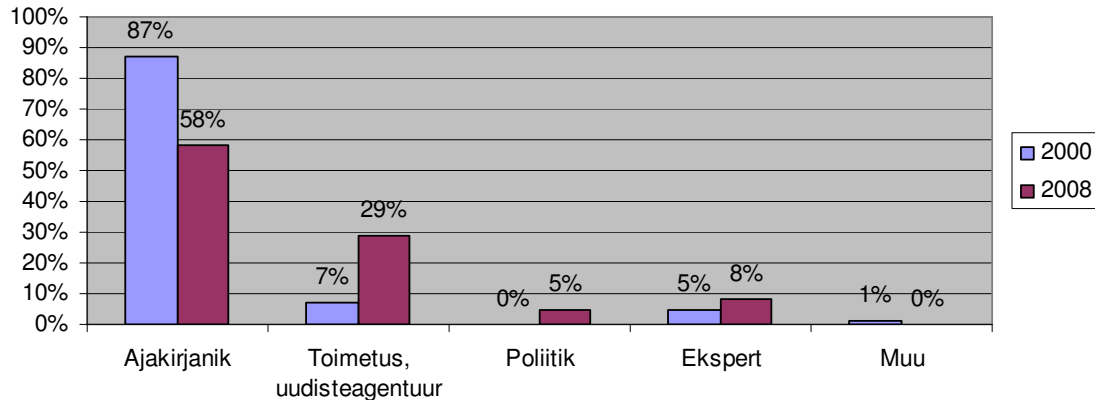
Võrdluses 2000. aasta perioodiga on näha sarnasusi, kus alguses langeb suurem osa artikleid vasakule leheküljele, siis mõnda aega on suhe võrdne ning analüüsitud ajavahemiku lõpus on rohkem lugusid juba paaritu arvulistel lehekülgedel.

4.1.1.3 Artikli autor

2000. aasta perioodi 103-st loost 97 valmisid ajakirjanike käe läbi, mis näitab selget meediapoolset initsiatiivi teema ülalhoidmisel. Kuigi arvamusrubriigis ilmus kokku 11 lugu, siis kõigest 103-st artiklist olid ekspertide poolt kirjutatud vaid viis. Tol aastal töötas Postimehel Moskvast korrespondendina Kadri Liik, kellele usaldati enamasti Venemaa-teemaliste uudiste kajastamine, sealhulgas Putiniga seonduv. Kui enne artiklite kodeerimist ootasin umbes kolmandiku lugude kuulmist Liigile, siis tegelikkuses oli arv ligi kaks korda suurem.

2008. aasta perioodi kõigest 96-st artiklist 83 kirjutati meedia poolt. 13 lugu, mille kirjutasiid ekspertid ja poliitikud, paiknesid enamasti arvamusrubriigis ja Postimehe lisas „ak – arvamused kultuur“.

Artiklite jaotus autorite kaupa

Joonis 2. Artiklite jaotus autorite kaupa 2000. ja 2008. aasta perioodil

Kahe perioodi võrdlusele on näha, et aja möödumisel langenud on ajakirjanike poolt kirjutatud lugude arv kolmandiku võrra ning tõusnud on toimetuste/uudisteagentuuride valmistatud artiklid umbes neli korda. Suurenenud on ka poliitikute ja ekspertide kirjutatud lood.

Samas on suurenenud erinevate autorite arv, mis näitab suuremat püüdlust kajastada käesolevat teemat mitmekülgsemalt ja seeläbi tõsta lugude objektiivsust. Ajakirjanike hulka loetud inimeste arv on 2008. aasta perioodiks kasvanud ligi kaks korda.

2000. aasta perioodil kirjutasiid lugusid ekspertidest Karmo Tüür (Tartu Ülikooli politoloog), Allan Käro (analüütik) ja Marko Mihkelson (mais vahetas ta Postimehe peatoimetaja ameti Balti Venemaa Uurimise Keskuse direktori töökoha vastu).

Toimetustest ja agentuuridest vahendasid teemat Postimehe toimetuse (Marko Mihkelson, Indrek Kannik), ETV toimetuse (Aarne Rannamäe) Raadio Kuku toimetuse (Harri Tiido), Interfax, BNS (Baltic News Service), ETA (Eesti Teabe Agentuur), RIA Novosti (Russian Information Agency Novosti) ja dpa (Department of Political Affairs).

Ajakirjanikest peale Kadri Liigi (66 lugu) kajastasid teemat Marek Laane (10), Erkki Bahovski (4), Neeme Raud (3), Aimar Ventsel (2), Juhani Püttsepp (1), Toomas Sildam (1) ja Edward Lucas (1).

2008. aasta perioodil kirjutasiid lugusid ekspertidest Anders Åslund (Rahvusvahelise Majanduse Petersoni Instituudi vanemteadur), Sergei Kovaljov (Vene inimõiguslane), Michael McFaul (Stanfordi ülikooli politoloogiprofessor) ja Kathryn Stoner-Weiss (Stanfordi ülikooli vanemteadur), Alvin ja Heidi Toffler (futuurooloogid), David Vseviov (Eesti

Kunstiakadeemia professor), Robert T. Kagan (Carnegie Rahvusvahelise Rahu sihtasutuse vanemteadur) ning Kadri Liik (Rahvusvahelise Kaitseuringute Keskuse juht).

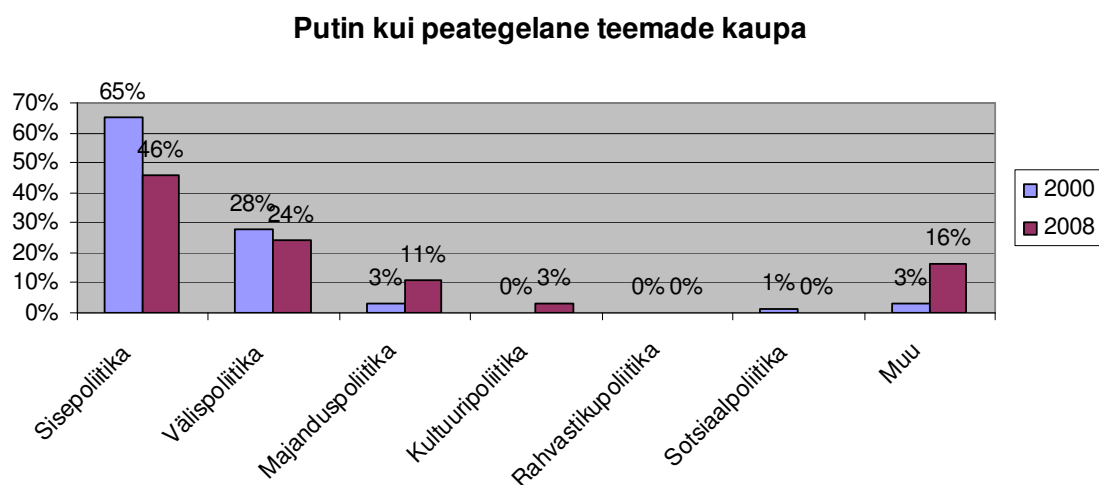
Poliitikute seast kirjutasid lugusid Garri Kasparov, Kristiina Ojuland, Andres Herkel, Marko Mihkelson ja Mihhail Gorbatšov.

Toimetustest ja agentuuridest vahendasid teemat Postimehe toimetus, postimees.ee, BNS (Baltic News Service), STT (Suomen Tietotoimisto), AFP (Agence France-Presse), Reuters, Interfax ja Tribune Media Services.

Ajakirjanikest kirjutasid artikleid Igor Taro (33 lugu), Evelyn Kaldoja (5), Erkki Bahovski (4), Raigo Pajula (2), Kalle Muuli (2), Liisi Poll (2), Anne Applebaum (1), Andrei Babin (1), Ingvar Bärenklau (1), Liina-Jaanika Seisler (1), Alo Lõhmus (1), Mihkel Mutt (1), Ksenia Repson (1), Oliver Tiks (1) ja Vahur Koorits (1).

4.1.2 Putin tegelasena

4.1.2.1 Putin kui peategelane

Joonis 3. Teemad, mille puhul esineb Putin peategelasena 2000. ja 2008. aasta perioodil

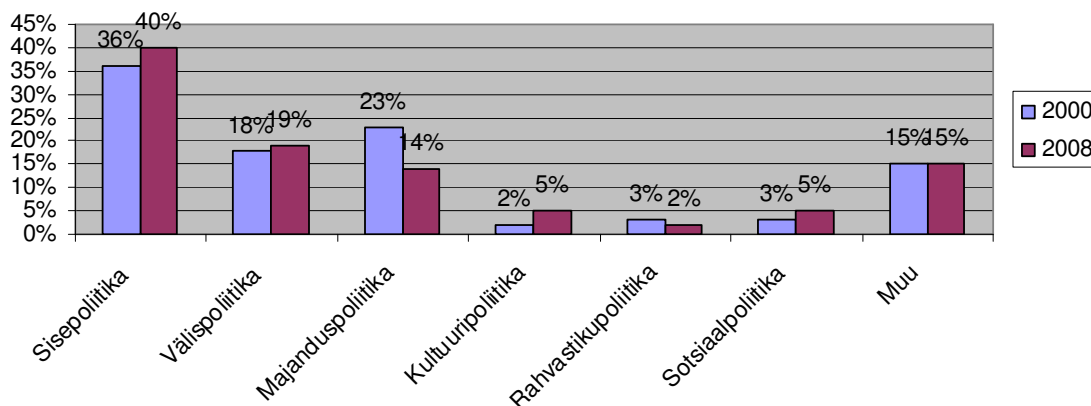
Oodatult kirjutati 2000. ja 2008. aasta perioodil Putinist kõige tihedamini sise- ja välispoliitikaga seoses, kuid Venemaa sisepoliitikat kajastati tunduvalt rohkem. Mitte ühtegi korda ei olnud Putin peategelase rollis rahvastikupoliitilistes teemades.

Perioodide võrdluses on välispoliitiliste teemade jagunemine ligikaudu jäänud samaks, kuid langenud on sisepoliitikaga seonduv ja tõusnud on majanduspoliitilised teemad. 2000. aasta

perioodil kirjutati Putinist muudel teemadel oluliselt vähem, mis võis olla tingitud asjaolust, et siis oli ta nii Venemaa üldsuse kui ka muu maailma jaoks mingil määral tundmatu isik.

4.1.2.2 Putin kui kõrvaltegelane

Putin kui peategelane teemade kaupa

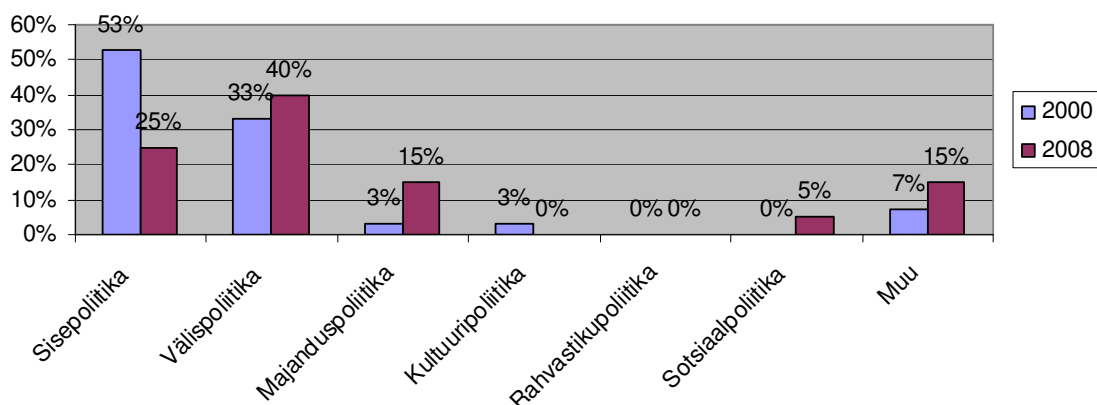
Joonis 4. Teemad, mille puhul esineb Putin kõrvaltegelasena 2000. ja 2008. aasta perioodil

Artiklid, kus Putin esines pigem kõrvaltegelasena, kandsid laiemat teemade pinda. Kuigi domineerisid sise-, välis- ja majanduspoliitika, leidis ka lugusid kultuuri-, rahvastiku- ja sotsiaalpoliitikaga seoses.

Joonisel 4 on näha sarnasusi 2000. ja 2008. aasta perioodidel sise- ja välispoliitiliste teemade jagunemise kohta, kuid aja möödudes on langenud majandusteemade arv, kus Putin on jäänud tagaplaanile. osutusid kajastatuimaks ikkagi sise-, välis- ja majanduspoliitika ning vähem kirjutati muudest teemadest. Väga vähe on tõusnud kultuuri- ja sotsiaalpoliitika kajastatavus.

4.1.2.3 Putini kommentaarid

Putini kommentaarid teemade kaupa

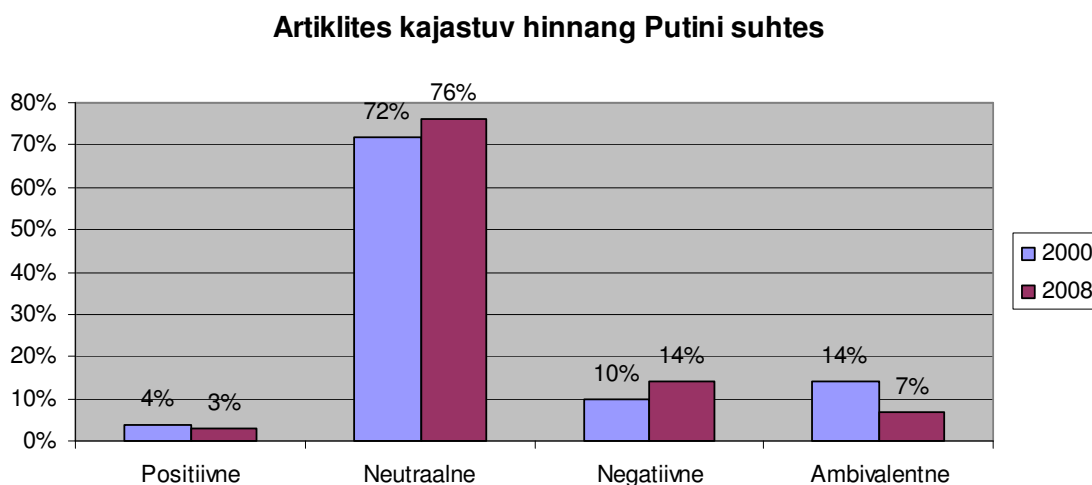

Joonis 5. Teemad, mille puhul on Putini arvamust tsiteeritud 2000. ja 2008. aasta perioodil

2000. ja 2008. aasta perioodist on Putini kommentaare kõige enam lisatud kolme peamisesse teemasse, kus temast on kirjutatud nii pea- kui kõrvaltegelasena: sise-, välis- ja majanduspoliitika.

Võrreldes 2000. aasta perioodiga on 2008. aastal Putini arvamuse lisamine kahanenud ning teemade jaotumise tendents on samuti erinev. Majanduspoliitilised kommentaarid on suurenenud märgatavalt, kuid sisepoliitilised vähenesid. Rohkem on lisatud Putini arvamust sotsiaalpoliitikaga seonduvale ja muude teemade suhtes.

4.1.2.4 Hinnang Putinile

Joonis 6. Artiklites kajastuv hinnang Putini suhtes 2000. ja 2008. aasta perioodil

Ootuspäraselt on kahe uuritud perioodi artiklitest suurem osa lugusid saanud tasakaalustatud hinnangu. Positiivsete ja negatiivsete hulka kvalifitseerusid pigem lood, kus nii autori kui artikli teiste tegelaste suhtumisest Putini suunas oli hinnang selgelt äratuntav. Kui võrrelda omavahel 2000. ja 2008. aasta perioode, siis on näha, et tendentsid on jäänud peaaegu samaks, kuid natuke on aja jooksul vähenenud ambivalentsete lugude arv. Mõned näited:

Positiivne artikkel:

„Seepärast on väga tervitatav, et president Putin ja kui ka veel presidendikandidaat Medvedev keskendusid valimiskampaania viimastel päevadel just neile teemadele. Ma ei kahtlegi, et nad annavad endast parima.“ (Gorbatšov, 6.03.2008)

Neutraalne artikkel:

„Putin, kes omal ajal õppis juurat Leningradi ülikoolis professor Sobtšaki käe all, seisis mõni minut sarga ees, avaldas lesele ja lähedastele kaastunnet ning lahkus paleest.“
(Interfax/BNS/ETA, 25.02.2000)

Negatiivne artikkel:

„Ma usun, et Vladimir Putin on Venemaa lähiajaloo kõige võikam tegelane.“ (Kovaljov, 8.12.2008)

Ambivalentne artikkel:

„Venemaa presidendil Vladimiril Putinil läks presidendivalimistel päris hästi. Tema ülekaalukad võidunumbrid keskvalimiskomisjoni koondtabelis näitavad, et viimastel kuudel rakendatud meeletu administratiivne pingutus pole tühja läinud.“ (Taro, 4.12.2008)

„Ja kes on Vladimir Putin? Üsnagi näotu, 1999. aastal Jeltsini õukonna poolt ametisse pandud bürokraat, kelle niinimetatud karismaatilisus seisneb pidevas televiisoris olekus ning kõigi alamtaseme natšalnikute piiramatus lipitsemises.“ (Taro, 4.12.2008)

4.1.2.5 Putini mõju Eestile

Putini tegutsemist seostati 2008. aasta perioodil Eestiga vähe, sest 96-st kodeeritud artiklist vaid kahel juhul mainiti mingisuguse mõju tuntavust. Mõlemal juhul jäi mulje, et Putini tegutsemine mõjutab Eestit väikesel määral.

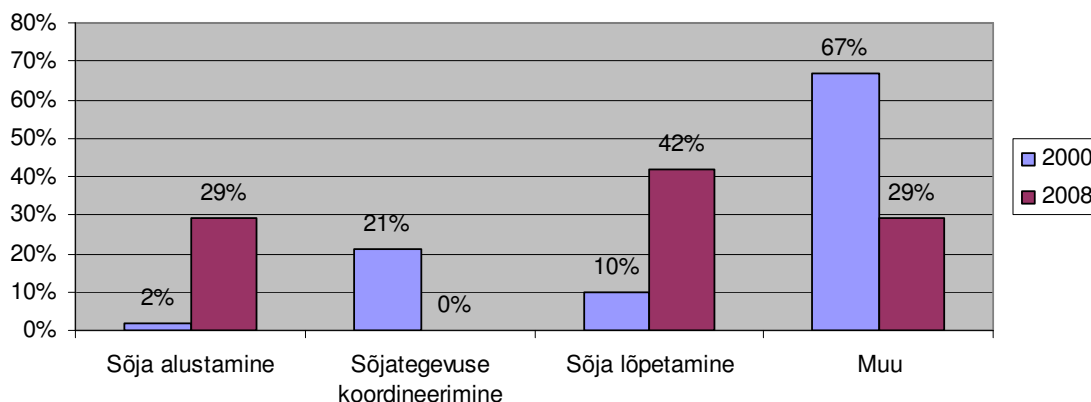
2000. aasta perioodil oli sama olukord, sest siis kirjutati 103-s artiklis sellest seosest ka vähestes lugudes, mida tookord oli kokku viis.

Enamasti räägiti 2000. aastal Venemaa presidendivalimistest, Tšetšeenia sõjast ja üritati aru saada, milline hakkab olema Putini juhitud riik. 2008. aastal kirjutati Venemaa parlamendivalimistest ja selle seosest Putini populaarsusega, järgmisest presidendist ehk Putini „mantlipärijast“ ning üritati arutleda, milline hakkab olema uue presidendiga kaasnev valitsemisviis.

4.1.2.6 Putini seos Tšetšeenia sõjaga

Putini seose uurimine Tšetšeenia sõjaga on oluline, sest see sündmus pani aluse tema poliitilisele karjäärile ning muutis ta senini üheks populaarseimaks poliitikuks Venemaal.

Putini seos Tšetšeenia sõjaga

Joonis 7. Artiklite arv Putini seotusest Tšetšeenia sõjaga 2000. ja 2008. aasta perioodil

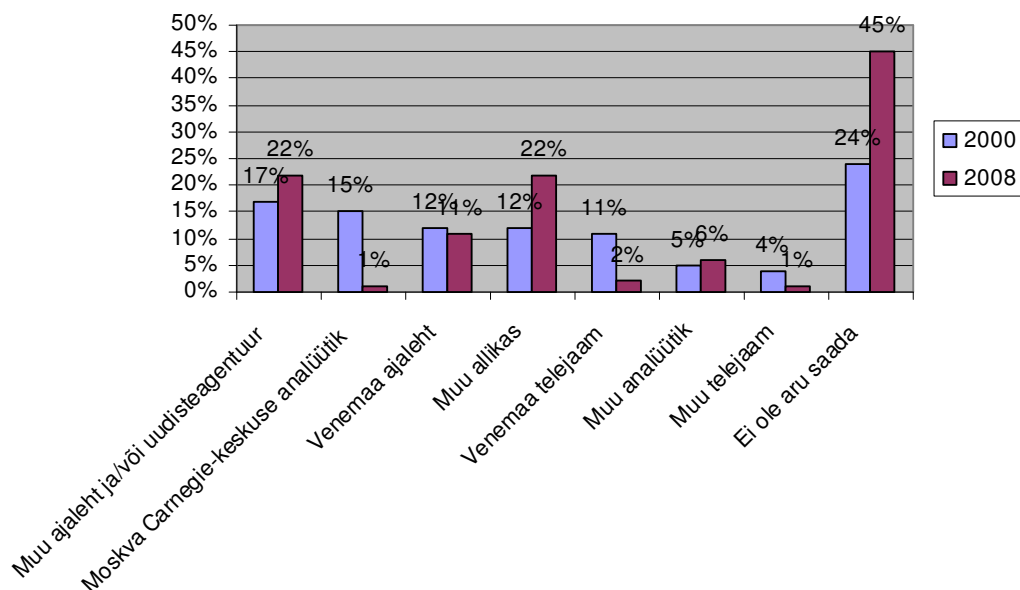
Kuna 2000. aasta perioodist leidis kokku 42 lugu, mis oli seostatud Putiniga Tšetšeenia teemal, siis tundus otstarbekas seda ka uurida 2008. perioodil, kuid siis kirjutati sellest vähe. Üheks põhjuseks võib olla sõja toimumisaeg, mis jäi uuritud perioodist mitmete aastate kaugusele ning seetõttu ei pakkunud 2008. aastal enam piisavat uudisväärtust.

Võrreldes 2000. aasta perioodiga on ilmne, et Tšetšeenia sõda sai Putiniga suuremat seotust ning tookord räägiti pigem sõjategevuse koordineerimisest, aga 2008. aasta perioodil sõja alustamisest või selle lõpetamisest.

4.1.2.7 Artiklites kasutatud infoallikad

2000. aasta perioodi 103-st loost kasutati mõne Venemaa eksperdi arvamust 35-l juhul ja 2008. aasta perioodi 96-st artiklist tehti seda 13-l. Ekspertide alla kvalifitseerusid Venemaa politoloogid, erinevad analüütikud ja muud poliitiliselt sõltumatud isikud.

Artiklid allikate kaupa

Joonis 8. Artiklite allikate kaupa 2000. ja 2008. aasta perioodil

2000. aastal kasutati kohalikku meediat allikana 24-l, muid meediallikaid 21-l ja analüütikuid 20-l korral, nende hulgast 15-l korral kasutati just Moskva Carnegie-keskuse töötajaid. Kõige rohkem kasutati allikana ajalehti ja uudisteagentuure, kokku 30-l korral. Sellest vähem kui poolel korral kasutati Venemaa trükimeediat.

Venemaal asuvaid allikaid rakendati tihti Kadri Liigi tõttu, mistõttu oli Postimehes levinud uudised palju seotud Venemaal levinud meedia infoga.

2000. aasta perioodiga võrreldes on 2008. aastaks vähenenud nii analüütikute, trükimeedia kui ka televisiooni rakendamine allikatena. Kui 2000. aastal kasutati palju Moskva Carnegie-keskuse analüütikute arvamusi, siis 2008. aastaks on hakatud kasutama ka teiste uurimiskeskuste hinnanguid. 2008. aasta perioodil oli muude allikate üheks suurimaks tõusu põhjuseks raadio Ehho Moskvõ kasutamine.

Venemaal baseeruvaid allikaid rakendati 2008. aasta perioodil 16-l juhul, kusjuures televisioon, mis peaks olema suurima kasutajaskonnaga meediakanal Venemaal, osutus kahel korral kasutatavaks. Muid meediaallikaid kasutati 17-l ning analüütikuid 9-l korral.

Populaarseimaks allikaks osutusid ajalehed ja uudisteagentuurid, mida kasutati 30-l korral. Võrdselt kasutati nii Vene kui välismaailma trükiväljaandeid.

4.1.3 Putini isikuomadused

4.1.3.1 Putini kirjeldused teiste inimeste kohta

2008. aasta perioodi kodeeritud artiklitest leidus neli sellist, mille puhul võis väita, et Putin andis enda hinnangu kellegi kohta. Kõigi nelja puhul võib neid arvamusalvaid nimetada pigem positiivseteks. Kuna rohkem Putini kirjeldusi teiste inimeste kohta ei leidunud, ei ole võimalik anda põhjalikumat analüüsi käesoleva kategooria kohta. Siit väljalõiked konkreetsetest artiklitest:

1) Dmitri Medvedevi kohta: „*Tunnen teda väga lähedalt juba 17 aastat ning toetan tema kandidatuuri täiesti kindlalt*“ (Taro, 11.12.2007)

2) Eesti rahva kohta: „*Soovime kõigile paljurahvuselise Eesti elanikele õnne ja edu.*“ (Postimees, 23.02.2008)

3) George W. Bushi kohta: „*Putin teatas, et on alati hinnanud Bushi ausust ja avatust, tema tahet partnerit kuulata.*“ (Tiks & Poll, 7.04.2008)

4) Boriss Jeltsini kohta: „*Putini sõnutsi oli Jeltsini näol tegu eelmise sajandi ühe värvikama poliitikuga. Tema isiksus pole mõjutanud mitte ainult meie, vaid kogu maailma ajaloo kulgu ilma igasuguse liialduseta,*“ vahendasid tema sõnu Vene infoagentuurid.“ (Taro, 24.04.2008)

Võrreldes 2000. aasta perioodiga ilmneb sama tendents, et Putin kirjeldab teisi väga harva, samuti neljal korral. Taoline käitumine näitab, et Venemaa president soostuks pigem jääda diplomaatiliseks ning napsõnaliseks.

4.1.3.2 Putini vaba aja tegevused

2008. aasta perioodi jooksul räägiti Putini vaba aja tegevustest seitsmel korral. Selle põhjuseks oli Venemaa kõmulehtedes levinud uudis, et Putin kavatses lahutada oma abikaasast ning kavatses uuesti abielluda tuntud sportlasega. See teema puudutas Putini seost perekonnaga, kuid mitte ühtegi korda ei räägitud teistest tegevustest.

2000. aasta perioodil oli olukord sarnane, sest siis ilmus Putini vaba aja tegevuste kohta samuti vähe artikleid ja seoseid. Väheste tulemuste tõttu mõlemal perioodil ei ole võimalik anda põhjalikumat analüüsi käesoleva kategooria kohta.

4.1.3.3 Inimesed Putini vabal ajal

Viiel korral seostati Putini muu avaliku elu tegelasega, kolmel korral pereliikmega ning korra poliitikuga. Avaliku elu tegelane ja pereliige sattusid alati samadesse artiklitesse, sest need oli seotud kuulujutuga Putini lahutusest ja uuest abielust. Seos poliitikuga on tingitud Putini tööga mitteseotud visiidist Silvio Berlusconi kodusse. Kokku seostati Putinit vabal ajal inimestega üheksal korral, kuid seda pole piisavalt, et teha korralikku analüüsi antud kategooria puhul.

4.1.4 Putini institutsionaalsed rollid

Institutsionaalsete rollide tulemuste esitlemiseks jagan tulemused ajaliselt kolmeks nii 2000. kui ka 2008. aasta perioodidel:

2000. aasta

- I periood – 1.01.2000-26.03.2000
- II periood – 27.03.2000-6.05.2000
- III periood – 6.05.2000-31.05.2000

2008. aasta

- I periood – 1.12.2007-2.03.2008
- II periood – 3.03.2008-7.05.2008
- III periood – 8.05.2008-31.05.2008

Ajaliselt on tegemist ebahühtlaste vahemikega, kuid siin saab eristada kolme erinevat Putini rolli.

Need oleksid vastavalt 2000. aasta ajaperioodidele presidendi kohusetäitja, presidendivalimiste võitja ja president ning 2008. aasta ajaperioodidel president, endine president ja peaminister. Ma kavatsen 2008. aasta teist ajaperioodi nimetada endise presidendi omaks, sest sellel hetkel oli teada uue presidendina Dmitri Medvedev. Kuigi ametlikult töötas Putin sel ajal edasi veel presidendina, hakkas avalik arvamus leppima teadmise, et tema asemele tuleb uus inimene ning Putin jätkab varsti teises rollis. Seda mõjutas ka Putini enda avaldus, et Medvedevi võidu puhul sooviks ta kindlasti jätkata riigi peaministrina.

4.1.4.1 Institutsionaalne roll

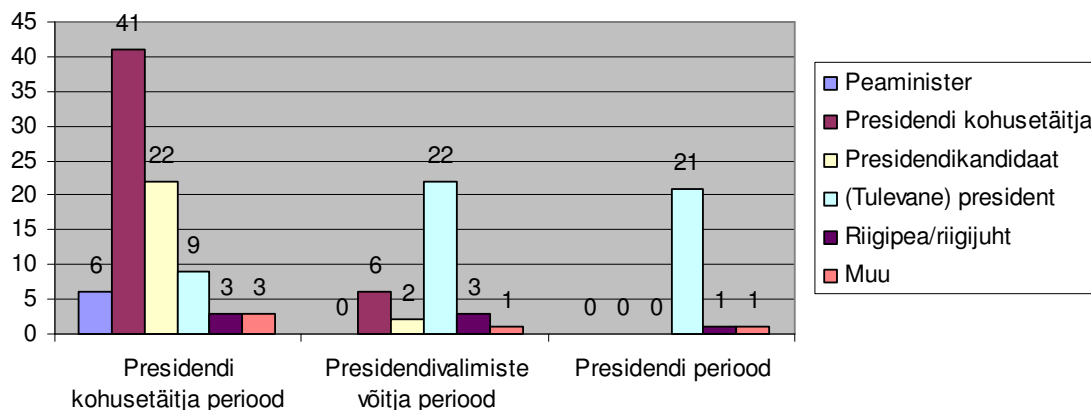
Rolli puhul on tähtis teada, mida Putin igal ajaperioodil ametlikult täitis.

2000. aastal oli Putin presidendi kohusetäitja perioodil (I periood) samaaegselt peaminister, presidendi kohusetäitja ja presidendikandidaat. Presidendivalimiste võitja perioodil (II

periood) oli Putin samaaegselt peaminister ja presidendi kohusetäitja. Presidendi perioodil (III periood) oli Putin vaid presidendi rollis.

2008. aastal oli Putin presidendi perioodil (I periood) Venemaa president. Perioodil „endine president“ (II periood) oli Putin samuti president. Peaministri perioodil (III periood) oli Putin peaminister ja endine president.

Rolli mainimiste arv

Joonis 9. Putini rollide mainimiste arv kolmel perioodil 2000. aasta jaanuarist maini

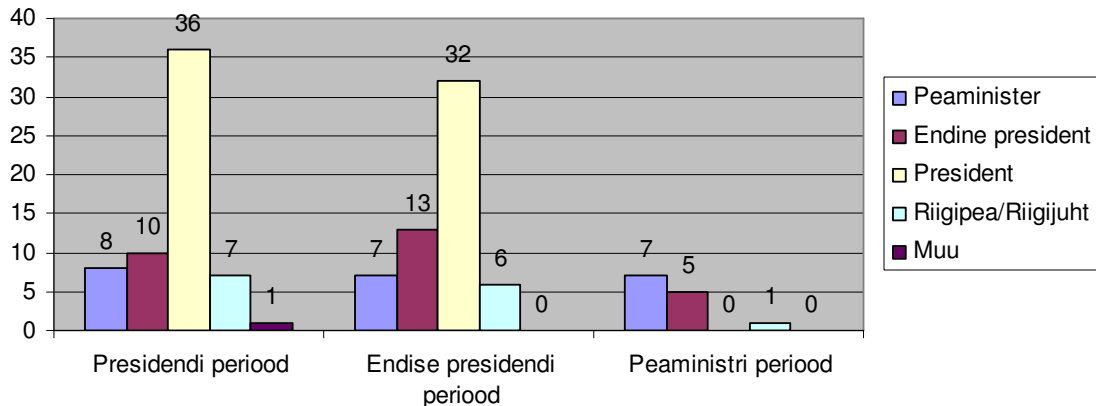
2000. aasta I perioodil ilmunud 54-s artiklis seostatati Putinit üheksal korral (tulevase) presidendi rolliga. Kuigi ta oli veel täieõiguslik peaminister, mainiti teda selles ametis vaid kuuel korral.

II perioodil ilmus 26 lugu, millest 22-l korral öeldi Putini kohta (tulevane) president. Kuigi ta oli veel ametlikult presidendi kohusetäitja, seostati teda selle rolliga vaid kuuel juhul. Mitmes artiklis öeldi Putini rolliks president, mitte tulevane president, nagu oleks korrektne. Kuna kodeerimistabelisse sai märgitud üheks tunnuseks „(tulevane) president“, siis järgnevate uurimuste korral tuleks need rollid lahutada „tulevaseks presidendiks“ ja „presidendiks“. Sel juhul oleks täpsem ülevaade, mismoodi seostati Putinit tulevase presidendi ja/või presidendi rolliga.

III perioodis ilmus 23 artiklit, kus ainsana seostati Putinit igal korral õigesti tema ametliku rolliga, milleks oli presidendiamet.

Kolme perioodi peale kokku mainiti Putinit (tulevase) presidendi rollis 52-l, presidendi kohusetäitja rollis 47-l korral ja peaministri rollis vaid kuuel korral.

Rolli mainimiste arv

Joonis 10. Putini rollide mainimiste arv kolmel perioodil 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini

Võrreldes 2000. aasta perioodiga on rollide mainimiste kord 2008. aastal pigem tol hetkel ametliku ameti suunaga, mitte võimalike rollide täitmisega, nagu see juhtus 2000. aastal.

Kui 2000. aastal räägiti Putinist juba enne vannutamist paljudel kordadel kui presidendist, siis 2008. aasta perioodil ei kirjutatud enne 8. maid temast nii palju kui endisest presidendist.

2008. aasta I perioodil ilmunud 46-st artiklist 10-l korral seostati Putinit endise presidendi rolliga ja 8-l korral räägiti temaga seoses peaministri ametikohast.

II perioodil ilmus 40 artiklit, milles on suured sarnasused I perioodi rolli mainimiste arvuga. Kõige enam kirjutati Putinist kui Venemaa presidendist.

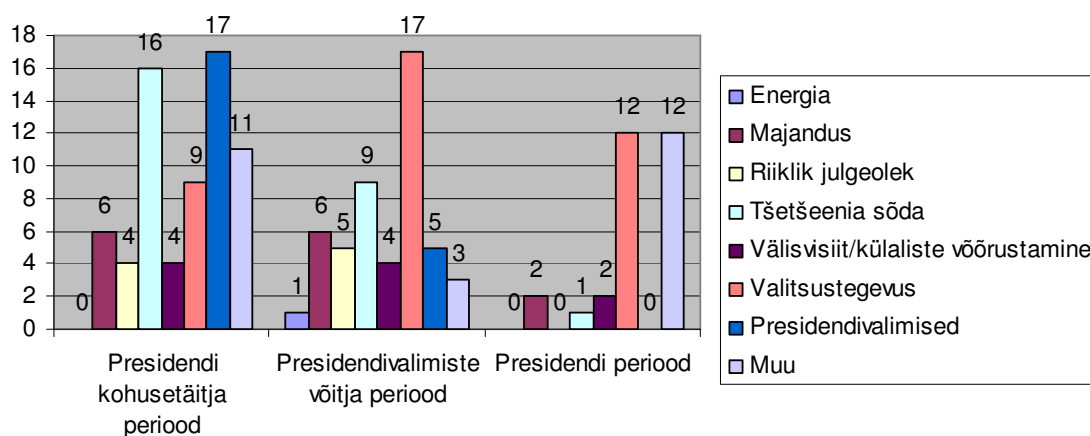
III perioodi sisse jäid 10 lugu, millest peaaegu võrdsetel kordadel mainiti Putinit nii peaministri kui ka endise presidendina.

Kolme perioodi peale kokku mainiti Putinit 68-l juhul presidendi, 27-l juhul endise presidendi ning 22-l juhul peaministri rollis.

4.1.4.2 Putini institutsionaalne tegevus/valdkond

Putini institutsionaalset tegevust vaatlen samuti mõlema aasta rollide kolmes perioodis, kus toon välja iga ajavahemiku eriärasused.

Tegevuse/valdkonna mainimiste arv

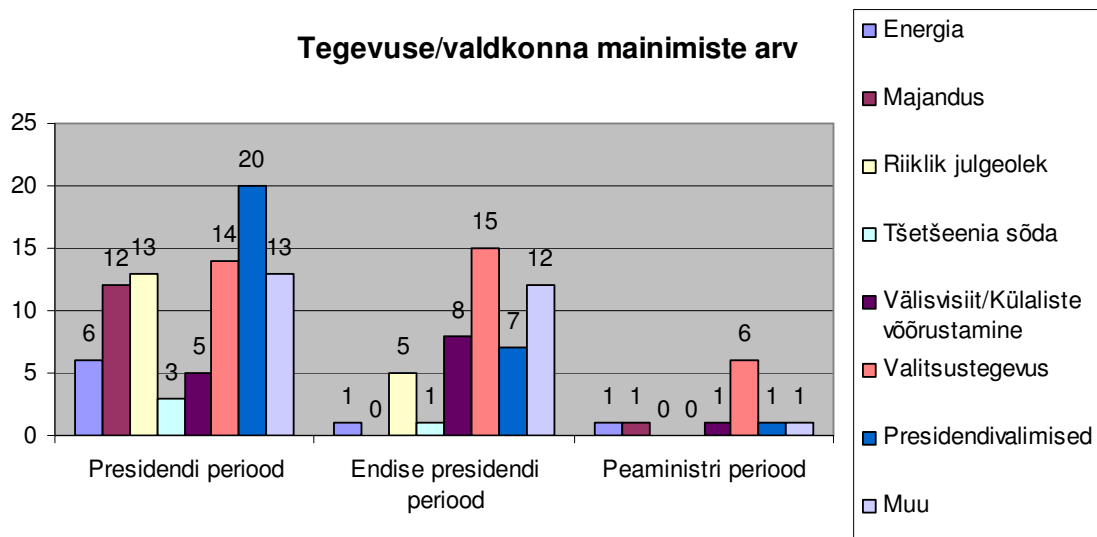

Joonis 11. Putini institutsionaalsete tegevuste/valdkondade mainimise arv erinevate rollide perioodidel 2000. aasta jaanuarist maini

2000. aastal on iga perioodiga vähenenud Tšetšeenia sõjast rääkimine Putiniga seoses, kuigi sõda toimus edasi ka maikuus. Taoline langev tendents näitab, et Tšetšeenia oli üks väheseid teemasid, mida osati tol ajal „tundmatu“ Putiniga seostada.

Majandusest ja riiklikust julgeolekust räägiti samuti tihedamini enne Putini presidendiks vannutamist, kuna tolle ajani oldi „ootseisundis“. Majanduse-teema populaarsus langes III perioodil sellepärast, et pärast presidendiks valimist sai avalikkus teada German Grafi poolt väljatöötatud majandusplaani kohta. Riikliku julgeoleku teema languse populaarsuse põhjus on teadmata.

Valitsustegevusest rääkimine aktiveerus pärast Putini presidendivalimiste võitmist. Kuigi III perioodil on näha valitsustegevusest rääkimise langust, kuulub suuremas osas kategooria „muu“ alla Putini uute ringkondade loomise ja nende esindajate määramisega seonduv, mis näitab Postimehe suuremat huvi Putini kui presidendi võimu rakendusega seonduva kohta.

Joonis 12. Putini institutsionaalsete tegevuste/valdkondade mainimise arv erinevate rollide perioodidel 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini

2000. aastaga võrreldes selgub, et valitsustegevuse kajastamine on suurim ning samaväärselt räägitakse Putinist majanduse valdkonnas.

Kaks sarnasust on 2000. ja 2008. aastal välja tulnud. Mõlemal korral räägitakse Putinist ja riikliku julgeoleku teemast kuni presidendi vannutamispäevani, kuid päras seda ei ole teema kordagi aktuaalne. Sarnane stsenaarium on presidendivalimiste teemaga, kuid selle kajastatavus on langeva tendentsiga, mis näitab pigem loomulikku huvi kadumist.

2008. aasta I perioodil on märgata aktiivset presidendivalimiste, majanduse ja riikliku julgeoleku seostamist Putiniga, mis hiljem vähenevad märgatavalt. Presidendivalimiste populaarseks seostamiseks oli Putini avaldus, et ta kavatseb toetada Medvedevit, mistõttu arvati, et Medvedevi populaarsus põhineb suures osas Putini omal ning sellega seonduvalt hakati tooma paralleele 2000. ja 2004. aasta presidendivalimistega, kus Putin saavutas võidu mõlemal korral ühe vooruga (üle 50 protsendi valijate häältest).

II perioodil säilitavad oma tähtsuse valitsustegevus ning välisviisiidid ning külaliste võõrustamised.

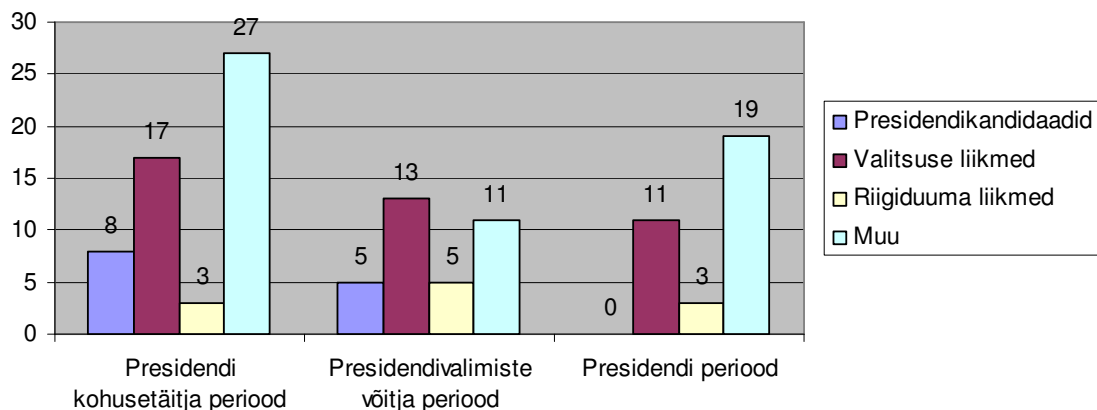
III perioodil kajastatakse enim valitsustegevust ning ühel korral ka majandust ja välisviisiiti.

4.1.4.3 Putini institutsionaalse rolliga seotud isikute mainimine

Seotud isikute mainimise puhul saab mingil määral aimu lugude fookusest erinevatel perioodidel (näiteks kas presidendivalimiste ajal seostati Putinit Medvedeviga).

Selle kategooria puhul on tulemused samuti mõlema aasta jooksul esitatud kolmes ajavahemikus.

Institutsionaalse rolliga seotud isikute arv

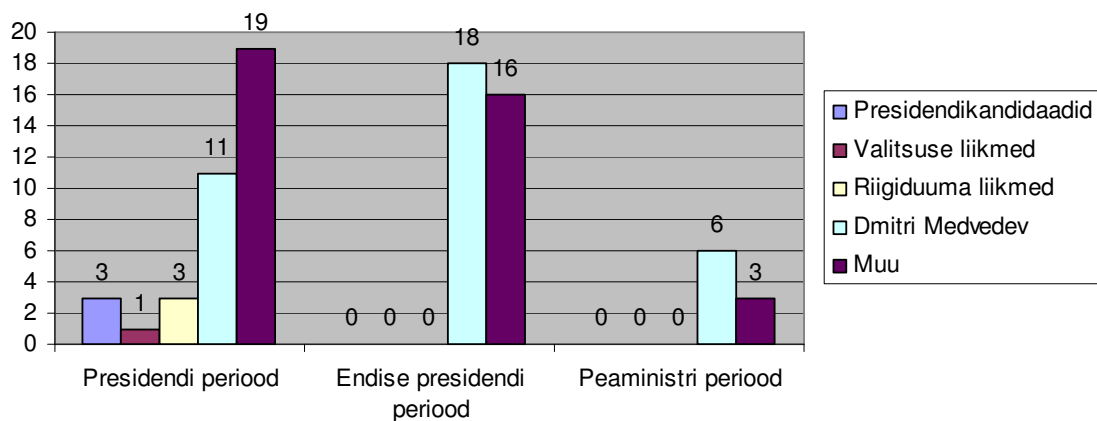
Joonis 13. Putini institutsionaalse rolliga seotud isikute arv 2000. aasta jaanuarist maini

Putinit on seostatud iga perioodi järel vähem valitsuse liikmetega, kuid mitte väga suure erinevusega erinevate ajavahemike vahel.

Presidendikandidaatidega seostamine lõppes alles pärast presidendivande andmist, kuid nende isikutega seose hoidmine püsis kuni maikuu alguseni.

Riigikogu liikmetega seostati Putinit pidevalt ühtlase intensiivsusega.

Institutsionaalse rollidega seotud isikute arv

Joonis 14. Putini institutsionaalse rolliga seotud isikute arv 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini

2000. aasta perioodiga võrreldes on näha, et siis Putinit seostati märksa tihedamalt valitsuse liikmetega, sest siis oli ta alles presidendiameti juurde kuuluvad õigused saanud ning ta oli meedia pideva tähelepanu all, kuna avalikkust huvitas, kuidas ta sellisel positsioonil võiks hakkama saada. 2008. aasta perioodil keskenduti pigem Putini ja Medvedevi vahelisele seosele.

Detsembris tegi Medvedev teatavaks, et ta kavatseb kandideerida presidendivalimistel. Kuna avalikkus teadis teda kui ühte võimalikku Putini „järeltulijat“, siis seostati neid kahte isikut omavahel tihti. Putin ja Medvedev olid tuttavad olnud juba mitmeid aastaid.

I perioodi jooksul on palju mainitud ka muid isikuid, kelle alla kuulusid enamasti teiste riikide poliitikud ja rahvusvaheliste organisatsioonide (nt Euroopa Liit, NATO) juhid.

II perioodil Medvedevi mainimine seoses Putiniga tõuseb veelgi, mis võib olla tingitud just valimispäeva lähenemisest.

III perioodil, kus artikleid oli eelmise perioodiga küll neli korda vähem, räägitakse Putinist ja Medvedevist ikkagi palju, sest täide läksid ennustused, et Medvedevi presidendiks valitu korral saab Putinist peaminister.

Kõigest kolmel korral kogu 2008. aasta perioodi jooksul mainitakse Putinit seoses valitusliikmetega, mis riigipea puhul on tavatu, eriti peaministri ameti puhul.

4.2 Kvalitatiivne analüüs

4.2.1 Kirjeldused Putini kohta

Järgnevalt toon esile erinevad kirjeldused ja tsitaadid Putini kohta, mis on grupeeritud kindla tunnuse järgi.

4.2.1.1 Diktaatorlik Putin

Eesti keele seletava sõnaraamatu kohaselt on diktaator riigipöördega piiramatult võimust saanud isik. Teda nimetatakse halastamatuks, kõvakäeliseks ja sõjaväeliseks isikuks. Antud grupeerimise puhul ei peeta silmas, et Putin on omale võimupositsiooni taolisel viisil hankinud, vaid pigem rõhutatakse just isikuomaduslikele joontele ning valitsemisstiilile. Antud grupeeringu puhul kasutan sõna „diktaator“, sest enamasti on tegemist negatiivse tähenduse saanud sünonüümiga sõnale „juht“.

Putinit kirjeldatakse kui kõrge autoriteediga ja kardetavat presidenti, kes on võimeline oma mõju hoidmiseks või suurendamiseks kasutama ebaeetilisi võtteid. Järgnevalt toon mõned näited:

„President Putin on kõva käe poliitikaga ja avaliku impeeriumiihalusega äärmuslastel jalad alt löönud.“ (Muuli, 5.03.2008)

„Freedom House'i hinnangul olid Venemaa olukorra halvenemise näiteks detsembrikuised parlamendivalimised, mis toimusid president Vladimir Putini taktikepi järgi.“ (Kaldoja, 23.01.2008)

„Kasjanovi sel moel kõrvaldamine vähendab Vladimir Putini järglase Medvedevi legitiimust. Haavatav, manipuleeritav järglane - see ongi Putini eesmärk.“ (Ojuland, 1.02.2008)

„Samas hoiatas Putin eile, et Venemaa võib olla sunnitud suunama oma raketid Ukrainale, kui viimane peaks NATOga ühinema.“ (Postimees, 13.02.2008)

4.2.1.2 Rahva seas armastatud Putin

Kuigi välisvaatlejate jaoks võib enamasti tunduda, et Putini propageeritav poliitika on ebademokraatlik ja vale, annab tema populaarsusest tunnistust rahva poolehoid. Vaatamata sellistele otsustele, mis on seotud olnud Teise Tšetšeenia sõja algatamisega, Beslani tragöödiaga ja Kurski allveelaeva uppumisega, leiavad paljud venelased temas piisavalt põhjuseid, et teda usaldada riigijuhi rollis.

Mõned näited:

„Siinsete Vene kodanike silmis on just Putin see tugev juht, kes seisab kõigi venemaalaste õiguste eest.“ (Bärenklau, 4.12.2007)

„Putini stardipaiguks on siiani klassika kuldvaramus aukohta hoidev peldikus mättasse löömise repliik, millega president tavavenelased lõplikult ära võlus.“ (Taro, 19.02.2008)

„Putini aastatel on siin elu ikka kõvasti edasi läinud. Ta on palju ära teinud, pole midagi öelda,“ sõnab Viktor. (Pajula, Taro, 6.03.2008)

„Putini heakskiidust peaks piisama enam kui küllaga, et Medvedev võidaks valimised suure ülekaaluga.“ (McFaul, Stoner-Weiss, 15.01.2008)

4.2.1.3 KGB-lik Putin

Vladimir Putinist rääkides on mitmetel kordadel mainitud tema KGB-minevikku. KGB ehk NSV Liidu Riikliku Julgeoleku Komitee sai minevikus endale kurikuulsa maine, mistõttu sellega seotud isikud jäävad enamasti negatiivse tähendusega kirjeldustesse. Kuna tegemist oli

luureteenistusega, siis selle grupeerimise all on mõeldud ka Putinile omast tagasihoidlikku ja salatsevat käitumist.

Mõned näited:

„Nii valisidki nad nostalgias juhitudes oma juhiks KGB polkovniku.“ (Kovaljov, 8.12.2007)

„Kedagi Putini KGB löögirusikaist pole vahistatud või isegi viidud madalamale ametikohale.“ (Åslund, 5.12.2007)

„Viimased kuud on siin ilmekalt kinnitanud, et pealtnäha pole ka kõige informeeritumad inimesed suutnud ette arvata Vladimir Putini astunud samme.“ (Mihkelson, 3.03.2008)

„Mõlemal juhul ehitas võim oma kampaania üles niinimetatud Putni plaanile, mille sisu ja olemust pole avalikkusele võtnud vaevaks täpselt selgitada isegi selle peaideoloogid.“ (Taro, 20.03.2008)

Putini puhul saab peamisteks kirjeldavateks joonteks nimetada karmikäelisust ja jõhkrat riigijuhti, kes on negatiivse ajaloo luureteenistuse endine töötaja, kuid siiski oma rahva seas populaarne ja usaldusväärne liider.

4.2.2 Putini institutsionaalsed rollid

Putinit seoti institutsionaalsete rollidega veidi erinevamalt tavalistes uudislugudes ning arvamusalustes. Tavaliste artiklite puhul kasutati Putinile omandatavaid tiitleid tihtipeale nimisõnalise täiendi ehk laiendina:

„Venemaa president Vladimir Putin keskendus oma viimases uusaastatervituses riigipeana sellele, et kiita, kui palju tugevamaks on tema juhitud riik muutunud.“ (Kaldoja, 3.01.2008)

„Eile Bukarestis lõppenud NATO tippkohtumisele pani agressiivse punkti üllatusesinejana ajakirjanike ette astunud Venemaa president Vladimir Putin, tuues Läti välja näitena riigist, mis pole hoolimata alliansiga liitumisest demokratiseerunud.“ (Kaldoja, 5.04.2008)

„Lese Naina Jeltsina kõrval seisid mustades mantlites punaste roosikimpudega team järeltulijast president Vladimir Putin ja omakorda tema järeltulija Dmitri Medvedev.“ (Taro, 24.04.2008)

Arvamusaluste ja juhtkirjade korral kasutati laiendit nime juures harvem. Putinile institutsionaalsete rollide andmine oli liberaalsem kui tavalises uudisloos:

„Putini KGB semud, tavaliselt Peterburist, kontrollivad neid institutsioone ja annavad neile suuri tagasilööke. Samal ajal on Putin taganud, et nad kõik vihkavad üksteist, seega on neil teda vaja kui kohtunikku või ristiisa.“ (Åslund, 5.12.2007)

„Kui Putin asuks veel ka Ühtse Venemaa peasekretäriks ning säilitaks rõhutatult rahvusliku liidri staatuse, siis oleks ilmselt võimalik rääkida omaaegse Nõukogude Liidu juhtimissüsteemi reinkarnatsioonist.“ (Mihkelson, 3.03.2008)

„Rahvusliidriks tituleeritud senine riigipea Vladimir Putin on olnud võimetu kaheksa aasta jooksul hoolimata võimuvertikaalist riigi haldussuutlikkust kuigivõrd tõstma.“ (Taro, 15.03.2008)

Uudisele objektiivsuse andmiseks peavad esmalt seal sisalduvad faktid olema tõesed. Mõnedel juhtudel 2000. aasta Postimehes selle vastu eksiti, nimetades Putinit mingil ajahetkel presidendiks, kuigi ta ametlik nimetus oli veel presidendi kohusetäitja. 2008. aasta analüüsitud perioodil sarnaseid juhtumeid enam märgata polnud. Taoline väike eksimus ei pruugi tunduda olulisena, kuid esmapilgul tähtsusetuna tunduv fakt võib korduva kasutuse jooksul konstrueerida lugejas hoopis teise arusaama, kui esialgselt lehe poolt soovitud. On oluline erinevus, kas kirjutatakse „president Putin“ või „senine president Putin“, sest teise variandi puhul tekitatakse lugejas tunne, justkui varsti võib olukord muutuda.

Arvamuslugude ülesehituse puhul on rõhk pandud argumentatsioonile ja analüüsile. Tihti teevad eksperdid ja analüütikud seal julgemalt tulevikuprognose, kui teevad ajakirjanikud uudistes. Kui sarnast prognoosi korratakse (mitme autori vahendusel), siis võib see jällegi konstrueerida lugejas eelnevast teistsugust arusaama. Kindlasti loovad variandid „Venemaa presidendikandidaat Dmitri Medvedev“ ja „Putini mantlipärija Dmitri Medvedev“ paljudes inimestes erineva kujutluspildi.

4.3 Kokkuvõte

Kvantitatiivse analüüsi käigus selgus, et kõige enam räägiti Putinist sise- ja välispoliitikaga seoses ning mõnikord ka majanduspoliitika puhul. Samade valdkondade puhul lisati tema arvamus või otsene tsitaat.

Tema isikuomaduste kohta selgus, et pereelule ei olnud meedial kerge ligipääsu saavutada:

„Kui ekspresidendi Vladimir Putini perekonnaelu ja eriti tema lapsed olid varjatud ülitugeva kaitselooriga, siis Medvedevite perekonda, kus kasvab üks poeg, on meediatähelepanu saatnud juba perekonnapea tõsiseks riigijuhikandidaadiks saamise hetkest peale.“ (Poll, 14.05.2008)

Venemaa kõmulehtedes levitatud uudis Putini lahutusest ja uuest abielust leidis kajastust ka Postimehes, kuid pikemat arutelu selle põhjal ei toimunud. Pigem räägiti kõmulehede ebaeetilisest käitumisest.

Institutsionaalsete rollide puhul seostati Putinit enim presidendi rolliga, kuid juba hakati looma pilti olukorrast, et varsti tuleb leppida Putini kui endise presidendi ning tõenäoliselt uue peaministriga. Institutsionaalsetest tegevustest pälvis kõige rohkem tähelepanu valitsustegevus mõlemal analüüsitud perioodil, kuid 2000. aastal leidis laiemat kajastust nii Tšetšeenia sõda kui ka presidendivalimiste seos Putiniga. 2008. aasta perioodil oli palju omavahel seostatud Dmitri Medvedevit ja Putinit.

Kvalitatiivse analüüsi käigus selgus, et Putinit seostatakse tema KGB-minevikuga ning tulenevalt meedias ja teistes riikides levinud arvamuse kohaselt ei peeta teda tavapäraseks demokraatlikuks presidendiks, vaid pigem autorikraatsete iseloomuomadustega juhiks, kes on pälvinud valijaskonna poolehoidu.

Institutsionaalsete rollide vaatluse puhul tuli ilmsiks, et uudislugudes ja arvamislugudes kasutatakse „tiitli“ andmist Putinile natuke erinevamalt, kuid mitte olulisel määral. Kuid sellele vaatamata tuleb meeles pidada, et mitmel korral esinesid väljendid või terminid Putiniga seoses, mis võisid mõjutada lugeja arusaama.

5. Järeldused ja diskussioon

Järgnevalt analüüsin uurimustöö käigus saadud tulemusi ning üritan esile tuua võimalikke puudujääke, mida saaks tulevikus parandada.

2008. aasta perioodil olid kolm suuremat tähelepanu püüdnud sündmust Medvedevi ametlik teadaanne presidendivalimistel osalemiseks ning sellele järgnev Putini toetus ja poolehoid, teisena presidendivalimised ning kolmandana uue presidendi vannutamispäev. 2000. aastal oli tegemist sarnase stsenaariumiga, kus artiklite arv Putiniga seoses kasvas just valimiste ja vannutamispäeva ajal.

Suurt erinevust 2008. aasta perioodil rubriikide lõikes ei olnud täheldada, mis võib tähendada, et teema tähtsus oli läbivalt samasugune. Venemaal toimuv presidendivahetus pakkus pidevalt piisavat huvi ka mitteajakirjanike seas, erinevalt 2000. aasta perioodist, kui arvamusrubriigis toimus elavam arutelu alles maikuu.

Paigutuse puhul oli ainsana näha muutust paarisarvulistelt lehekülgedelt paarituarvulistele mõlemal analüüsitud perioodil. Oletan, et ajalehe lugemise puhul langeb lehekülje pööramisel lugeja tähelepanu kiiremini parempoolsele (ehk paarituarvulisele) kui vasakpoolsele (ehk paarisarvulisele) lehele. See tendents näitab, et toimetuse jaoks hakkasid Putiniga seotud lugude tähtsus suurenema, mistõttu suunati seda rohkem lugeja tähelepanu alla. Muutus viidi sisse aeglaselt, viies artiklid veebruaris ja märtsis võrdselt mõlemale poolele ning aprillis (ainult 2000. aasta perioodil) ja mais juba rohkem paarituarvulistele lehekülgedele. Suuremat lugeja tähelepanu sooviti saavutada tõenäoliselt sellepärast, et toimetuse seisukohalt peeti seda oluliseks ka Eesti avalikkuses.

McQuail (2000: 144) ütleb normatiivse meediateooria kohaselt, et meedialt oodatakse ühe eesmärgina kaasabi pakkuda sõltumatut ja põhjalikku kriitikat ühiskonna ja selle institutsioonide kohta. Kui vaadata lugude jaotumist autorite vahel, siis selgus, et kahe perioodi vahel on toimunud muutus. Kui 2000. aastal oli suur osa artikleid Kadri Liigi poolt kirjutatud, seades niimoodi kahtluse alla piisavalt sõltumatu käitumise Postimehe poolt, siis 2008. aasta perioodiks oli erinevate ajakirjanike arv kasvanud ligi kaks korda. Arusaadavatel põhjustel pandi lehte just Moskva korrespondentide lugusid, sest need olid enamasti sündmuste keskel, kuid sellegipoolest ei saaks piirduda nii palju lugude puhul ühe inimesega.

Putinist räägiti kõige enam sise- ja välispoliitilistel teemadel, kuid suuremas osas ikkagi Venemaa, mitte Eesti vaatepunktist. 2000. aastal seostas Postimees väga vähe Putinit ja tema tegemisi siinsega, samuti kaasati kohalikke analüütikuid ja poliitikuid märgatavalt vähem kui Venemaa omasid. Siit tekkis küsimus, mismoodi oli üles ehitatud uudise tähtsus Eesti lugejale, miks oli tähtis kajastada seda siinse lugeja jaoks. Kuigi 2008. aastaks kasvas kohalike poliitikute ja ekspertide arutelus osalemine, ei tehtud seda Eesti lugeja seisukohalt piisavalt selgelt.

Allikatepõhist kasutust vaadates ilmneb kahe perioodi vahel erinevus, et aja jooksul on vähenenud Vene trükimeedia ja televisiooni kasutamine, kuid tõusnud on kategooria „muud allikad“ osakaal, sest mitmed lood kirjutati raadio Ehho Moskvõs kuuldu põhjal. Üheks Vene telekanalite ja trükimeedia languse põhjuseks võib pidada nende meediaväljaannete sattumist Kremliiga seotud ettevõtete omandusse, mistõttu Postimees kahtleb nende kui allikate objektiivsuses. Samuti langes Moskva Carnegie-keskuse osakaal, mis tõstis samal teiste uurimiskeskuste kasutust. Välismeedia kasutus jäi enam-vähem samasse suurusjärku.

Institutsionaalsete rollide nimetamisel tegi Postimees kõige suuremaid vigu 2000. aastal. Uurimuse tarbeks olin jaotanud kummagi perioodi kolmeks osaks vastavalt Putini institutsionaalsele rollile, mida ta tol hetkel esindas.

Näiteks kui 2000. aasta I perioodi ajal oli Putin peaminister, presidendi kohusetäitja ja presidendikandidaat, siis räägiti temast kui (tulevasest) presidendist tihedamini kui peaministriks. Postimees tegi oma eeldused Putini suure populaarsuse tõttu enne valimisi, mistõttu arvati, et temast saab ka Venemaa uus president. Kuid taoline võib lugejas tekitada eksiarvamusi ning halvemal juhul mõjutada nende arusaama Putini ametlikust rollist.

2008. aasta perioodiks oli olukord paranenud. Enam ei eksitud ametlike rollide nimetamisega, kuid vaatamata kindlate faktide puudumisele seostati Putinit tihti peaministriametiga. See toimus ka enne presidendivalimisi, kui polnud veel teada, kas Medvedevist saab tulevane riigipea ja sellest järelduvalt kas ta saab õiguse nimetada Putini peaministriks. Kuna Putini populaarsus kandus edasi ka Medvedevile, siis Postimees eeldas, et niiviisi juhtubki ning sisendas seda ka Putini-teemalistes artiklites.

2000. aastal tihedalt kajastatud Tšetšeenia sõda kandus tookord edasi ka Putinile, kuid 2008. aasta perioodil seda ei juhtunud. Pigem mainiti seda paaril korral kui taustainformatsiooniks,

kuid sellest pikemat arutelu ei tõstatatud. Kindlasti üheks põhjuseks on fakt, et sõda lõppes juba mitu aastat tagasi ega pole lugeja jaoks enam päevakajaline teema.

Tulemustest selgus ka, et Putinit seostati Medvedeviga kahel peamisel põhjusel. Ühena võib nimetada Medvedevi kandidatuuri presidendikohale ning Putini poolt tulnud ametlikku toetust ning teisena saaks nimetada Putini soovi pärast presidendi ametiaja lõppemist edasi töötada peaministrina. Taolisele ideele ei olnud Medvedev ise ka vastu, mis näitab jällegi Putini suurt mõjuvõimu ja oskust Venemaa poliitikas tegutseda rahvale meelepärast.

Kvalitatiivse uuringu põhjal saab öelda, et võrreldes 2000. aastaga on Putin suutnud 2008. aastaks oma populaarsust veelgi suurendada, sest vaatamata mitmetele otsustele seoses Beslani, Nord-Osti, Kurski ja Tšetšeeniaga, mis välismeedias on leidnud halba vastukaja, leiavad venelased, et nende jaoks on tegemist usaldusväärse ja võimeka juhiga. Postimees toob esile tema diktaatorlikku juhtimisstiili, mis paljude demokraatlike riikide jaoks tundub vastuvõetamatu, kuid on Vene rahvuse jaoks end seni õigustanud, sest üldsus valis ta kahel korral presidendiks, soovis tema nimetatud kandidaati jätkamiseks ning keegi polnud vastu ka Putini jätkamisele poliitikas Venemaa peaministrina.

Uurimustöö teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade juures kirjeldati lähemalt Max Weberi poolt välja töötatud kolme autoriteedi-tüüpi, milleks on karismaatiline, traditsiooniline ja ratsionaal-legaalne autoriteet. Enne uurimistulemuste teada saamist tundus, et Putin on karismaatiline autoriteet ning tema eelkäija Boriss Jeltsin oli pigem ratsionaal-legaalne autoriteet, nagu on suur osa maailma riigijuhte.

Pärast 2000. ja 2008. aasta perioodide ülevaatamist selgus, et Vladimir Putin on karismaatiline autoriteet. Seda tõestavad mitmed valimistulemused ja venelaste reageerimine Putini tegutsemise kohta erinevate traagiliste olukordade puhul. Kui 2000. ja 2004. aasta presidendivalimised võitis Putin suure ülekaaluga esimeses voorus, siis see näitas juba tema karismaatilisust ning temaga rahuolevust valijate seas. 2007. aasta parlamendivalimistel hääletas rahvas pigem erakonna Ühtne Venemaa poolt, mis toetas tollast presidenti. Järgneva aasta presidendivalimistel tõusis suure kiirusega Putini soositava kandidaadi Dmitri Medvedevi populaarsus, kes hiljem võitis valimised samuti ühe vooruga, nagu seda tegi Putingi.

Samuti pääses võidule Putini karismaatilisus, kui president pidi reageerima näiteks Beslani tragöödiale. Tema vastuvõetud otsused antud olukorras polnud populaarsed ei Venemaal ega

välismaal, kuid rahvas toetas Putinit sellele vaatamata edasi, sest usuti, et ta üldiselt teeb ikkagi „õiget asja“.

Kui vastata küsimusele, kas taoline Putini kujutamine Postimehes pigem soodustab või takistab riikidevahelisi suhteid, siis tundub see pigem negatiivselt mõjuvat. Venemaa on pärast Nõukogude Liidu lagunemist end nimetanud demokraatlikuks riigiks, kuid välismaailm ei ole alati selle õigsuses veendunud. Kui Putin on karismaatiline autoriteet, siis see tähendab tema puhul tavapärasest suuremat manipuleerimisvõimet oma valijatega ning seetõttu on tal ka potentsiaalne võimalus valimistulemusi mõjutada. See on vastuolus arusaamaga, et demokraatlikus riigis on võim rahva käes. Näiteks viimati kirjutati tihti Putinist ja tema poolt toetatud presidendikandidaadist Medvedevist, kelle puhul kasutati tihti ka sünonüümna mõistet „Putini mantlipärija“ või „Putini järeltulija“, mis siiski jätab taolise Putini kujutamise puhul negatiivse varjundi.

Käesolev bakalaureusetöö ei ole mõeldud põhjapanevate tulemuste saavutamiseks, vaid pigem sissejuhatuses sellega seotud teemade sügavamal analüüsimisel. Selle uurimustöö käigus saadud tulemusi saab kasutada orientiirina näiteks magistri- ja doktoritöö puhul. Selle töö käigus saadud tulemuste põhjal võiks mainida, et Putini kujutamise puhul jäi Postimees tihti diplomaatiliseks. Üks võimalus selle muutmiseks oleks kõvade ehk analüüsivate uudiste kõrval suurendada pehmete ehk jutustavate arvamuskäigude mahtu, mis annaks lugejale parema ülevaate Putinist kui Venemaa elanikust, mitte riigi populaarsest presidendist.

Kokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös „Vladimir Putini kujutamine Postimehes 2000. ja 2008. a“ uurisin, kuidas kujutas Putinit Eesti üks loetuimaid paberväljaandeid Postimees 2000. aasta jaanuarist maini ning 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini.

Tulemuste saamiseks uurisin 2007. aasta detsembrist 2008. aasta maini sündmusi, mille jooksul toimusid Venemaa presidendivalimised ning võimule tuli uus president Dmitri Medvedev.

Analüüsitava materjali hulka kuulusid 2008. aasta perioodist 96 artiklit ning 2000. aasta perioodist 103 artiklit, mille põhjal viidi läbi kvantitatiivne ja kvalitatiivne analüüs. Kvantitatiivse analüüsi käigus uuriti nelja kategooriat, milleks olid artikli üldtunnused, Putin tegelasena, Putini isikuomadused ja Putini institutsionaalsed rollid. Kvalitatiivse analüüsi käigus uurisin artiklites esinenud kirjeldusi ja tsitaate Putini kohta, mille põhjal üritasin luua erinevad iseloomulikud kategooriad.

Kvantitatiivse analüüsi käigus selgus, et enamasti jäid Putini-teemalised lood Venemaa sise- ja välispoliitilistesse teemadesse, mis leidsid laiemat kajastust 2000. aasta perioodil välisuudiste rubriigis ja 2008. aasta perioodil lisaks veel arvamusrubriigis ja juhtkirjas. Suur osa artiklitest valmis ajakirjanike poolt, kuid oma panuse andsid kindlasti ka poliitikud ja analüütikud.

Putinist kirjutati enamasti sise-, välis- ja majanduspoliitilistel teemadel. Samade kategooriate puhul esines kõige rohkem Putini enda arvamusi või tsitaate samuti. Putinile antud hinnangud olid enamasti neutraalsed.

Isikuomaduste puhul selgus, et seda teemat Postimees ei kajastanud, vaid paaril üksikul korral vahendati Vene meedias esinenud kõmulugusid. Kuigi lühidalt puudutati Putini eraelu, ei lasknud ta sellel juhtumil oma isiklike asjadega segadust tekitada.

Putini institutsionaalsete rollide puhul jagasin vaadeldud kaks perioodi mõlemal korral eraldi kolmeks ajavahemikuks, mida sain omavahel võrrelda. 2000. aasta esimese viie kuu jooksul räägiti Putinist kõige tihedamini kui presidendi kohusetäitjast, (tulevasest) presidendist ja presidendikandidaadist. Harva seostati teda peaministri ametiga. Enne valimisi keskenduti

Putini puhul Tšetšeenia sõja ja valimiskampaaniaga seostamisele, pärast tulemuste avalikustamist vaadeldi sõda vähem ning valitsustegevust rohkem.

2008. aasta perioodi jooksul räägiti Putinist kõige tihedamini peaministrist, endisest presidendist ja presidendist. Populaarseimateks kajastatavateks valdkondadeks olid valitsustegevus ja presidendivalimised. Mitmel korral seostati Putinit Medvedeviga, kuid harva valitsusliikmetega.

Kvalitatiivse sisuanalüüsi käigus selgus, et Putinit kirjeldati kui diktaatorliku, KGB-liku ja Vene rahva seas armastatud liidrina. Tema puhul säilisid sellised omadused, mis leidsid kajastust juba 2000. aastal, nagu salapärasus, tagasihoidlikkus ja kannatlikkus, kuid samal ajal karmikäelisus, otsustavus ja juhtivus.

Summary

In this bachelor's thesis "Depiction of Vladimir Putin in 2000 and 2008 Postimees" I examined, how the most read paper publication Postimees depicted Putin from 2000 January to May and from 2007 December to 2008 May.

In order to get results, I examined the events during 2007 December to 2008 May, during when the Russian presidential elections took place and when Dmitri Medvedev came to power as the new president.

96 articles from the period of 2008 and 103 articles from the period of 2000 belonged to the analyzed material and on that basis I carried through quantitative and qualitative analysis. During the quantitative analysis I examined four categories, which were general features of the article, Putin as a character, personal identity of Putin and institutional roles of Putin. During the qualitative analysis I examined descriptions and quotes, that were used about Putin and based on that I made categories with different characteristics.

During the quantitative analysis it became obvious that most of the Putin-theme stories belonged to the domestic and foreign news column that were more widely reflected in the foreign news column during the period of 2000 and also in the editorial and opinion column during the period of 2008. A large proportion of articles were written by journalists but also politicians and analysts gave their contribution.

It was written about Putin mostly concerning Russia's domestic, foreign and economic policy and roughly half less times concerning foreign policy. His comments or citations were added also with the same themes. Assessment given to Putin was mostly neutral.

About his personal identity I found out that Postimees rarely reflected it. Only on a couple of occasions Postimees intermediated tabloid news from Russian media. Although it was briefly written about Putin's private life, he didn't let that case spread on.

On Putin's institutional roles I divided the examined periods into three time frames on both occasions, that I later compared. During the five months of 2000 Putin was talked about most as a acting president, the (future) president and a presidential candidate. He was rarely associated with the position of prime minister. Before the election focus was on the Chechenic

War and election campaign when in consideration of Putin. After declaring the results the war was observed less and the actions of government were observed more.

During the period of 2008 it was mostly written about Putin as a prime minister, former president and president. The most popular fields covered were government activity and presidential elections. On many occasions Putin was associated with Medvedev but rarely with members of the government.

During the qualitative analysis it turned out that Putin was described as a dictatorial, KGB-like and a beloved leader among the people of Russia. When concerning Putin's characteristic features which were reflected already in 2000, such as mysterious, modest and patient but at the same time strong-armed, decisive and directive behaviour.

Kasutatud kirjandus

Kasutatud kirjandus

McQuail, D. (2000). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Schmidt, A. (2009). *Majanduslanguse kajastamine ajalehtedes Eesti Päevaleht ja Postimees 2008. aastal*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Titscher, S. et al. (2000). *Part I: Methods And Texts. Methods Of Text And Discourse Analysis*. London: Sage, 5 – 52

MacKinnon, M. (2008). *Uus külm sõda: revolutsioonid, petuvalimised ja torujuhtmeliitika endises Nõukogude Liidus*. Tallinn: Olion

Lucas, E. (2008). *Uus külm sõda: Kremli sünge vari Venemaa ja Lääne vahel*. Tallinn: Varrak

Politkovskaja, A. (2006). *Putini Venemaa*. Tallinn: Eesti Päevaleht

Kasutatud internetiallikad

Saar Poll OÜ trükimeedia uuring. (2000). URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.saarpoll.ee/UserFiles/File/trykimeedia2000.pdf>

Nugis, Ü. (2008). Eesti Vabariigi Ülemnõukogu välispoliitiline tegevus 1990–1992. *Riigikogu Toimetised*, detsember, URL (kasutatud jaanuar 2010)
<http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=13615>

Saar Poll OÜ trükimeedia uuring. (2007). URL (kasutatud aprill 2010)
<http://www.saarpoll.ee/UserFiles/File/trykimeedia2007.pdf>

Saar Poll OÜ trükimeedia uuring. (2008). URL (kasutatud aprill 2010)
<http://www.saarpoll.ee/UserFiles/File/TRYKIMEEDIA%202008%20ESITLUS.pdf>

Piirsalu, J. (2007). Venemaal on valimised endist viisi rahvale suur pidupäev, *Eesti Päevaleht*, 3. detsember, URL (kasutatud aprill 2010) <http://www.epl.ee/artikkel/410047>

Россияне назвали человеком года Владимира Путина (2008). *Interfax*, 18. detsember, URL (kasutatud aprill 2010) <http://interfax.ru/society/news.asp?id=52590&sw=%CF%F3%F2%E8%ED&bd=20&bm=11&by=2008&ed=20&em=12&ey=2008&secid=0&mp=0&p=1>

Putin määrab föderaalringkondadesse oma esindajad (2000). *Eesti Päevaleht*, 15. mai, URL (kasutatud aprill 2010) <http://www.epl.ee/artikkel/67128>

President of Russia homepage, URL (kasutatud aprill 2010) http://eng.kremlin.ru/articles/presidents_eng.shtml

Реут, А. (2007). Глава "Деловой России" Борис Титов: "Мы зависли между социализмом и капитализмом", *Финансовые известия*, 11. juuli, URL (kasutatud aprill 2010) <http://www.finiz.ru/articles/article1243452/>

Gazprom Media kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2010) <http://www.gazprom-media.com/en/about.xml>

Eni kodulehekülg, URL (kasutatud aprill 2010) http://www.eni.com/wogr_2006/xls/en/gas/impo/gas_imp_europa.xls

Randlaid, S. (2008). Medvedev kogus 70,2 protsenti häältest, *ERR Uudised*, 4. märts, URL (kasutatud aprill 2010) <http://uudised.err.ee/index.php?06110227>

Gudkov, L. (2010). Putinismi olemus, *Diplomaatia*, veebruar, URL (kasutatud aprill 2010) [http://www.diplomaatia.ee/index.php?id=242&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=1093&tx_ttnews\[backPid\]=550&cHash=4f8c880b3e](http://www.diplomaatia.ee/index.php?id=242&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=1093&tx_ttnews[backPid]=550&cHash=4f8c880b3e)

Putin lubab jätkata demokraatia kaitsmist (2004). *ERR Uudised*, 15. märts, URL (kasutatud aprill 2010) <http://www.novosti.etv24.ee/index.php?0537181>

RUSSIAN FEDERATION PRESIDENTIAL ELECTION 14 March 2004 OSCE/ODIHR Election Observation Mission Report. (2004). URL (kasutatud aprill 2010)
http://www.osce.org/documents/odihr/2004/06/3033_en.pdf

Päärt, V. (2009). Plaan uurida Putini Venemaad tõi Eestisse suure grandid, *Novaator*, 4. september, URL (kasutatud mai 2010)
http://www.novaator.ee/ET/uhiskond/plaan_uurida_putini_venemaad_toi_eestisse_suure_grandid/

Eesti Diplomaatide Kooli kodulehekül, URL (kasutatud mai 2010)
http://www.edk.edu.ee/client/default.asp?wa_id=436&wa_site_id=1

Tallinna Ülikooli kodulehekül, URL (kasutatud mai 2010)
<http://www.tlu.ee/files/arts/4221/PSO717d47f378ad8944dfc7d79d738b0bb9ea.doc>

Lisad

Lisa 1. Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend 2000. aasta perioodi

jaoks

Artikli üldtunnused

1. Ilmumise kuupäev
2. Artikli asukoht (lk)
3. Artikli pealkiri
4. Artikli autor
 - 4.1. Ajakirjanik
 - 4.2. Toimetus, uudisteagentuur
 - 4.3. Poliitik
 - 4.4. Ekspert
 - 4.5. Muu
5. Milliseid infoallikaid on kasutatud?
 - 5.1. (selgub artiklite analüüsimisel)
6. Kas on kasutatud mõne Venemaa eksperdi arvamust/hinnangut?
 - 6.1. Jah
 - 6.2. Ei

Putin tegelasena

7. Milliste teemade puhul on Putin peategelane?
 - 7.1. Sisepoliitika
 - 7.2. Välispoliitika
 - 7.3. Majanduspoliitika
 - 7.4. Kultuuripoliitika
 - 7.5. Rahvastikupoliitika
 - 7.6. Sotsiaalpoliitika
 - 7.7. Muu
8. Milliste teemade puhul jääb Putin tagaplaanile (ainult mainitakse)?
 - 8.1. Sisepoliitika
 - 8.2. Välispoliitika
 - 8.3. Majanduspoliitika

- 8.4. Kultuuripoliitika
 - 8.5. Rahvastikupoliitika
 - 8.6. Sotsiaalpoliitika
 - 8.7. Muu
9. Milliste teemade puhul on lisatud Putini arvamus?
- 9.1. Sisepoliitika
 - 9.2. Välispoliitika
 - 9.3. Majanduspoliitika
 - 9.4. Kultuuripoliitika
 - 9.5. Rahvastikupoliitika
 - 9.6. Sotsiaalpoliitika
 - 9.7. Muu
10. Millised on Putinile antud hinnangud?
- 10.1. Positiivne
 - 10.2. Neutraalne
 - 10.3. Negatiivne
 - 10.4. Ambivalentne
11. Kuidas mõjutab Putini tegutsemine Eestit?
- 11.1. Suurel määral
 - 11.2. Väikesel määral
 - 11.3. Ei ole aru saada
12. Kuidas seostatakse Putinit Tšetšeenia sõjaga?
- 12.1. Sõja põhjustamine
 - 12.2. Sõjategevuse koordineerimine
 - 12.3. Sõja lõpetamine
 - 12.4. Muu

Putini isikuomadused

13. Milliste tsitaatidega kirjeldatakse Putinit?
- 13.1. (selgub artiklite analüüsimisel)
14. Milliste tsitaatidega kirjeldab Putin teisi?
- 14.1. (selgub artiklite analüüsimisel)
15. Milliste vaba aja tegevustega Putinit seostatakse?
- 15.1. Perekond

- 15.2. Sport
 - 15.3. Hobi
 - 15.4. Muu
16. Milliste inimestega puutub Putin kokku töövälisel ajal?
- 16.1. Poliitik
 - 16.2. Pereliige
 - 16.3. Muu avaliku elu tegelane
 - 16.4. Tavainimene
 - 16.5. Muu

Putini institutsionaalsed rollid

17. Millise institutsionaalse rolliga seostatakse Putinit?
- 17.1. Peaminister
 - 17.2. Endine president
 - 17.3. President
 - 17.4. Riigipea/Riigijuht
 - 17.5. Muu
18. Millise institutsionaalse tegevusega/valdkonnaga seostatakse Putinit?
- 18.1. Energia
 - 18.2. Majandus
 - 18.3. Riiklik julgeolek
 - 18.4. Tšetšeenia sõda
 - 18.5. Välisviit/Külaliste võõrustamine
 - 18.6. Valitsustegevus
 - 18.7. Presidendivalimised
 - 18.8. Muu
19. Milliste institutsionaalse rolliga seotud isikut Putiniga seostatakse?
- 19.1. Presidendikandidaadid
 - 19.2. Valitsuse liikmed
 - 19.3. Riigiduuma liikmed
 - 19.4. Dmitri Medvedev
 - 19.5. Muu

Vahemärkus:

2000. ja 2008. aasta perioodide uurimiseks tuli kodeerimisjuhendit veidi muuta.

Punktis 4 ei olnud eraldi variandina Kadri Liiki, kõik ajakirjanikud koondati ühise nimetaja alla.

Punktides 13 ja 14 muudeti omadussõnade otsimine tsitaatide vastu, et leida lähtuvalt sisu kontekstist selgemat arusaama kirjelduste kohta.

Punktis 17 kaotati variandid „presidendi kohusetäitja“ ja „presidendikandidaat“ ning lisati „endine president“ seoses vaadeldud perioodil täidetud rollidest lähtuvalt.

Punktis 19 lisati ühe variandina „Dmitri Medvedev“.

Lisa 2. Kasutatud artiklid

Kannik, I. (2000). Jeltsini aeg Venemaal lõppes. *Postimees*, 4. jaanuar.

Mihkelson, M. (2000). Boriss Jeltsin lahkus enesele kohaselt. *Postimees*, 4. jaanuar.

Liik, K. (2000). Täna peaks selguma Venemaa presidendivalimiste kuupäev. *Postimees*, 5. jaanuar.

Ventsel, A. (2000). Saksamaa mures Venemaa arengu pärast. *Postimees*, 5. jaanuar.

Raud, N. (2000). USA seob Putini šansid Tšetšeeniaga. *Postimees*, 5. jaanuar.

Liik, K. (2000). Venemaa valib järgmise presidendi 26. märtsil. *Postimees*, 6. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putin võib peletada konkurendid. *Postimees*, 6. jaanuar.

Liik, K. (2000). Zjuganov ja Žirinovski pürgivad presidendiks. *Postimees*, 7. jaanuar.

Bahovski, E. (2000). Briti ajalehe järgi panid pomme elumajadesse Vene eriteenistused. *Postimees*, 7. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putini eilsete ümberkorralduste poliitiline tähendus pole selge. *Postimees*, 11. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putinist sai ametlik presidendikandidaat. *Postimees*, 13. jaanuar.

Tiido, H. (2000). Kaadrimuutused kui indikaator. *Postimees*, 13. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putin lubab ausaid presidendivalimisi. *Postimees*, 14. jaanuar.

Liik, K. (2000). Vene parempoolsed võivad pakkuda oma presidendikandidaadi. *Postimees*, 15. jaanuar.

Liik, K. (2000). Mihhail Kasjanov võib saada peaministriks. *Postimees*, 17. jaanuar.

Liik, K. (2000). Vladimir Putin veenis Euroopat Venemaa tegude õigsuses. *Postimees*, 18. jaanuar.

Liik, K. (2000). Täna tuleb kokku Venemaa uus Riigiduum. *Postimees*, 18. jaanuar.

Liik, K. (2000). Skandaal Venemaa Riigiduumas. *Postimees*, 19. jaanuar.

Laane, M. (2000). Putin lubas tšetšeenidele suurt autonoomiat. *Postimees*, 21. jaanuar.

Liik, K. (2000). Vaikiv Putin ja tema uus kogenud nõunik. *Postimees*, 21. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putin hoiatab Venemaad uute plahvatuste eest. *Postimees*, 22. jaanuar.

Liik, K. (2000). Vladimir Putin taotleb liidrikohta ka SRÜs. *Postimees*, 25. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putin püüab tülitsevat Riigiduumat lepitada. *Postimees*, 26. jaanuar.

Liik, K. (2000). Annan kutsus Moskvat leebusele. *Postimees*, 29. jaanuar.

Liik, K. (2000). Putini-Venemaa arutleb Jeltsini rolli üle ühiskonnas. *Postimees*, 2. veebruar.

Liik, K. (2000). Albrightile meeldis Putin hoolimata tema Tšetšeenia-poliitikast. *Postimees*, 3. veebruar.

Laane, M. (2000). Venelased vahistasid veel ühe välisajakirjaniku. *Postimees*, 3. veebruar.

Laane, M. (2000). Moskva vahetas ajakirjaniku sõjaväelastega. *Postimees*, 4. veebruar.

Liik, K. (2000). Anatoli Sobtšak: ärge kartke Putinit. *Postimees*, 10. veebruar.

Liik, K. (2000). Venemaa presidendiks pürgib 15 inimest. *Postimees*, 14. veebruar.

Liik, K. (2000). Valimised või usaldushääletus. *Postimees*, 14. veebruar.

Liik, K. (2000). Vladimir Putin kritiseerib Läti valitsust. *Postimees*, 19. veebruar.

Postimees. (2000). Peterburis saadeti viimsele teekonnale Anatoli Sobtšak. *Postimees*, 25. veebruar.

Laane, M. (2000). Poolakad ründasid Vene konsulaati Poznanis. *Postimees*, 25. veebruar.

Liik, K. (2000). Putin turgutab valijate eneseusku. *Postimees*, 26. veebruar.

Liik, K. (2000). Peterburi mäletab Putinit efektiivse ametnikuna. *Postimees*, 28. veebruar.

Liik, K. (2000). Vladimir Putin ei luba piirata Venemaa vaba ajakirjandust. *Postimees*, 29. veebruar.

Liik, K. (2000). Putin tahab pikendada presidendi ametiaega. *Postimees*, 29. veebruar.

Bahovski, E & Liik, K. (2000). Vladimir Putin ei välista Vene astumist NATOsse. *Postimees*, 6. märts.

Liik, K. (2000). Valentina Matvijenko pürib Peterburi juhiks. *Postimees*, 9. märts.

Tüür, K. (2000). Putin(ism)ist. *Postimees*, 10. märts.

Käro, A. (2000). Putini valik. *Postimees*, 11. märts.

Liik, K. (2000). Blair ja Putin käisid Piiteris koos ooperis. *Postimees*, 13. märts.

Liik, K. (2000). Radujevi vangistamine annab Putinile vähe edu. *Postimees*, 15. märts.

Liik, K. (2000). Pommid võisid olla Putini alluvate kätetöö. *Postimees*, 16. märts.

Liik, K. (2000). Putinit ohustab vaid valimiste boikott. *Postimees*, 17. märts.

Liik, K. (2000). Juri Lužkov otsib Putini käest armu. *Postimees*, 18. märts.

Liik, K. (2000). Putinit ähvardab duell Zjuganoviga. *Postimees*, 20. märts.

Laane, M. (2000). Putin kuulutas Tšetšeenia sõja peaaegu lõppenuks. *Postimees*, 20. märts.

Laane, M. (2000). Vladimir Putin käis Tšetšeeniat vaatamas. *Postimees*, 21. märts.

Liik, K. (2000). Tulejev: Venemaal puudub Balti-poliitika. *Postimees*, 22. märts.

Liik, K. (2000). Putin käib poliitikuna alles lasteaias. *Postimees*, 22. märts.

Liik, K. (2000). Vene teledebatt jõuvahekordi ei muutnud. *Postimees*, 25. märts.

Liik, K. (2000). Vene valijad usaldavad Putinile kõige erinevamaid muresid. *Postimees*, 25. märts.

Liik, K. (2000). Kuidas Venemaal Putinit presidendiks valiti. *Postimees*, 27. märts.

Liik, K. (2000). Vene kodanikud valisid Eestis innukalt presidenti. *Postimees*, 27. märts.

Mihkelson, M. (2000). Venemaa endiselt teelahkmel. *Postimees*, 27. märts.

Püttsepp, J & Sildam, T. (2000). Venemaal saabub uus aeg, ennustab Andrei Voitov. *Postimees*, 27. märts.

Postimees. (2000). Eesti poliitikud Putini suhtes ettevaatlikud. *Postimees*, 28. märts.

Liik, K. (2000). Kommunistid vaidlustavad Putini valimisvõidu aususe. *Postimees*, 28. märts.

Bahovski, E. (2000). Maailm loodab stabiilset Venemaad. *Postimees*, 28. märts.

Raud, N. (2000). USA ootab Putini võidust sooje suhteid Venemaaga. *Postimees*, 29. märts.

Liik, K. (2000). Venemaa mõistatab uut valitsust. *Postimees*, 31. märts.

Postimees. (2000). Putin kavandab radikaalseid majandusreforme. *Postimees*, 31. märts.

Liik, K. (2000). Putin tahab nii uusi tuumarelvi kui relvastuse kärpimist. *Postimees*, 1. aprill.

Ventsel, A. (2000). Saksa press ootab Putini tegusid. *Postimees*, 1. aprill.

Liik, K. (2000). Valentina Matvijenko loobus pürgimast Piiteri linnapeaks. *Postimees*, 6. aprill.

Liik, K. (2000). Putini hing naudib militaarseid mängu. *Postimees*, 7. aprill.

Liik, K. (2000). Euroopa Nõukogu ajas Venemaa ähmi täis. *Postimees*, 8. aprill.

Liik, K. (2000). Putini plaanid ja võimed pole selged ka saja võimupäeva järel. *Postimees*, 11. aprill.

Postimees. (2000). Putin: Venemaa julgeolek vajab rünnakule asumist. *Postimees*, 11. aprill.

Liik, K. (2000). Vene duuma tegeleb taas START-2ga. *Postimees*, 12. aprill.

Liik, K. (2000). Putin proovib päästa Venemaad energiakriisist. *Postimees*, 14. aprill.

Laane, M. (2000). Putin brittidel külas. *Postimees*, 17. aprill.

Bahovski, E. (2000). Putin ja Blair jäid eriarvamusele. *Postimees*, 18. aprill.

Rannamäe, A. (2000). President Putini stardikiirendus. *Postimees*, 18. aprill.

Kannik, I. (2000). Vene ülemkoda lasi Skuratovi ametist lahti. *Postimees*, 20. aprill.

Laane, M. (2000). Venemaa loobus tuumakatsetustest. *Postimees*, 22. aprill.

Lucas, E. (2000). Milleks ja mida oodata? *Postimees*, 28. aprill.

Mihkelson, M. (2000). Vladimir Putinist saab täismees. *Postimees*, 6. mai.

Liik, K. (2000). Putin lubab Venemaad hoida. *Postimees*, 8. mai.

Laane, M. (2000). Milliseks kujuneb Putini Venemaa. *Postimees*, 8. mai.

Liik, K. (2000). Venemaa peab järjekordset võidupidu suurte paraadidega. *Postimees*, 9. mai.

Liik, K. (2000). Venemaa pidas võidupüha. *Postimees*, 10. mai.

Liik, K. (2000). Mihhail Kasjanovist sai peaministriks. *Postimees*, 11. mai.

Liik, K. (2000). Plekk Putini palgel. *Postimees*, 13. mai.

Liik, K. (2000). President Vladimir Putin Jagas Venemaa seitsmeks ringkonnaks. *Postimees*, 15. mai.

Liik, K. (2000). Hirm, mis haihtus. *Postimees*, 16. mai.

Liik, K. (2000). Venemaa kaalub Putini plaani. *Postimees*, 17. mai.

Liik, K. (2000). Kasjanov saab täna Venemaa peaministriks. *Postimees*, 17. mai.

Mihkelson, M. (2000). Putin surub kubernere põlvili. *Postimees*, 17. mai.

Liik, K. (2000). Putin püüab kuberne parlamendist välja ajada. *Postimees*, 19. mai.

Postimees. (2000). Putin nimetas oma esindajad seitsmes föderaalringkonnas. *Postimees*, 19. mai.

Käro, A. (2000). Väga julge otsus. *Postimees*, 19. mai.

Liik, K. (2000). Putini esindajad tulevad jõustruktuuridest. *Postimees*, 20. mai.

Liik, K. (2000). Venemaa uus valitsus sai peaaegu valmis. *Postimees*, 22. mai.

Liik, K. (2000). Putini aeg kindlustab "Kremlis perekonda". *Postimees*, 23. mai.

Liik, K. (2000). President Putin ja oligarhid. *Postimees*, 23. mai.

Raud, N. (2000). Ühendriikide suhtumine Putini suhtes jähkemas. *Postimees*, 23. mai.

Mihkelson, M. (2000). Putinil on luureohvitseri loogika. *Postimees*, 24. mai.

Liik, K. (2000). Putin tugevdab oma asemike positsiooni. *Postimees*, 26. mai.

Laane, M. (2000). Kremlis asjadevalitseja Vološin jäi oma ametikohale püsima. *Postimees*, 29. mai.

Liik, K. (2000). Rahanappus paneb Vene reformid käima. *Postimees*, 29. mai.

Taro, I. (2007). Kommunistid saav opositsiooni eestkõneleja. *Postimees*, 1. detsember.

Applebaum, A. (2007). Venemaa uued vanad teisitimõtledajad. *Postimees*, 1. detsember.

Postimees. (2007). Maskid maha. *Postimees*, 3. detsember.

Taro, I. (2007). Duuma valimised ehk usaldusmandaat Putinile. *Postimees*, 3. detsember.

Babin, A. (2007). Eestis ootasid riigiduumas valijad hiigelsabades. *Postimees*, 3. detsember.

- Taro, I. (2007). Huvasti, Putin! *Postimees*, 4. detsember.
- Taro, I. (2007). Duuma alustab tööd võimalikult ruttu. *Postimees*, 4. detsember.
- Bärenklau, I. (2007). Vene kodanikud näitasid Eestis rekordilist valimisaktiivsust. *Postimees*, 4. detsember.
- Taro, I. (2007). Putini järeltulija nimi selgub enne jõule. *Postimees*, 5. detsember.
- Åslund, A. (2007). Putinoomia. *Postimees*, 5. detsember.
- Seisler, L.-J. (2007). Venemaa uhkus ja häbi. *Postimees*, 6. detsember.
- Kovaljov, S. (2007). Miks Putin võidab. *Postimees*, 8. detsember.
- Taro, I. (2007). Kreml andis valimisõnnitlustele uue kuju. *Postimees*, 8. detsember.
- Kasparov, G. (2007). Ajatolla Putin. *Postimees*, 10. detsember.
- Taro, I. (2007). Putin valis endale mantlipärija / Uut tsaari oodates. *Postimees*, 11. detsember.
- Taro, I. (2007). Unistus liitriigist virvendab horisondil. *Postimees*, 13. detsember.
- Postimees. (2007). Putin nõustus peaministriks hakkama. *Postimees*, 18. detsember.
- Postimees. (2007). President Putin jätab peaminister Putinile hinnatõusu. *Postimees*, 20. detsember.
- Postimees. (2007). Laar võrdles Vladimir Putinit Adolf Hitleriga. *Postimees*, 27. detsember.
- Kaldoja, E. (2008). Aastalõpukõnedes muretsesid riigijuhid pere ja laste pärast. *Postimees*, 3. jaanuar.
- Postimees. (2008). Soomlased suhtuvad vastumeelselt Putini jätkamisse. *Postimees*, 5. jaanuar.
- McFaul, M & Stoner-Weiss, K. (2008). Autoritaarse mudeli müüt. *Postimees*, 15. jaanuar.
- Postimees. (2008). Venelased on osaliselt soomeugri rahvas. *Postimees*, 16. jaanuar.
- Lõhmus, A. (2008). Teadlased avastasid venelaste genoomist tugevad soome-ugri jälje. *Postimees*, 16. jaanuar.
- Postimees. (2008). Vene ekspert: Putin külastab veel presidendina Lätit. *Postimees*, 18. jaanuar.
- Toffler, A. & Toffler, H. (2008). Mees, kes ootab kolmandat lainet. *Postimees*, 19. jaanuar.
- Kaldoja, E. (2008). Vabaduse analüüsijad hoiatasid Venemaa eest. *Postimees*, 23. jaanuar.
- Taro, I. (2008). Putinka-Medvedevka. *Postimees*, 26. jaanuar.
- Vseviiov, D. (2008). Venemaa ja Euroopa - kas ämblik ja kärbes? *Postimees*, 31. jaanuar.
- Ojuland, K. (2008). Moskva trikid. *Postimees*, 1. veebruar.
- Herkel, A. (2008). Inimõiguste kaitseks Tšetšeenias. *Postimees*, 1. veebruar.
- Kaldoja, E. (2008). NATO valiv vihmavari. *Postimees*, 9. veebruar.
- Postimees. (2008). Venemaa jättis gaasikraani lahti. *Postimees*, 13. veebruar.

Postimees. (2008). Kiiev lõa otsas. *Postimees*, 13. veebruar.

Postimees. (2008). Putin ja Juštšenko kuulutasid riikide gaasitüli lõppenuks. *Postimees*, 13. veebruar.

Kagan, R. (2008). Uus Euroopa, vana Venemaa. *Postimees*, 13. veebruar.

Taro, I. (2008). Putin lõpetas galeeriorja aastad söaka sõnavõtuga. *Postimees*, 15. veebruar.

Mutt, M. (2008). Fašism ja Venemaa. *Postimees*, 16. veebruar.

Taro, I. (2008). Hetki Vladimir Vladimirovitš Putini ametiajast. *Postimees*, 19. veebruar.

Taro, I. (2008). Kas liberaalne pööre Venemaal on võimalik? *Postimees*, 22. veebruar.

Taro, I. (2008). Kestev pärisorjus. *Postimees*, 23. veebruar.

Postimees. (2008). President Putin õnnitles Eestit. *Postimees*, 23. veebruar.

Taro, I. (2008). Vene võimud pitsitavad Putini kriitikuid. *Postimees*, 23. veebruar.

Taro, I. (2008). Medvedev võib saada Putinist enam häáli. *Postimees*, 29. veebruar.

Kaldoja, E. (2008). Komisjon tunnistas Vene valimiskampaania vildakust. *Postimees*, 1. märts.

Taro, I. (2008). Venemaa taassünd või kaotatud võimalused? *Postimees*, 1. märts.

Postimees. (2008). Vene valijad täitsid Vladimir Putini soovi. *Postimees*, 3. märts.

Postimees. (2008). Vene poliitika eripära. *Postimees*, 3. märts.

Pajula, R. & Taro, I. (2008). Vene rahvas valis eile president Putinile järeltulija. *Postimees*, 3. märts.

Mihkelson, M. (2008). Venemaa uue kaksikvõimu lävel. *Postimees*, 3. märts.

Taro, I. (2008). Putini Venemaa ja kaupmees Maksim. *Postimees*, 4. märts.

Muuli, K. (2008). Weimari Venemaa. *Postimees*, 5. märts.

Muuli, K. (2008). Weimari vari. *Postimees*, 5. märts.

Pajula, R. & Taro, I. (2008). "Putin on ta ikka hästi välja õpetanud". *Postimees*, 6. märts.

Gorbatšov, M. (2008). Venemaa võimalus moderniseeruda. *Postimees*, 6. märts.

Repson, K. (2008). Jengeni Kisseljov: Kreml on must kast. *Postimees*, 8. märts.

Taro, I. (2008). P.S.. *Postimees*, 15. märts.

Bahovski, E. (2008). Edward Lucas: Venemaa poputamine tuleb lõpetada. *Postimees*, 15. märts.

Taro, I. (2008). Kreml ihkab endaloodud opositsiooni. *Postimees*, 20. märts.

Postimees. (2008). NATO juht ei taha Bukaresti tippkohtumisel Putinilt kuulda mõttetuid ähvardusi. *Postimees*, 29. märts.

Taro, I. (2008). Jää hakkab tasapisi liikuma. *Postimees*, 3. aprill.

Bahovski, E. (2008). Kes on süüdi? *Postimees*, 5. aprill.

Kaldoja, E. (2008). Putin käis Bukarestis Lätit sõimamas. *Postimees*, 5. aprill.

Tiks, O. & Poll, L. (2008). Putin ei võtnud Bushi veenmist kuulda. *Postimees*, 7. aprill.

Taro, I. (2008). Ukraina NATO-tee ajab Moskvat närvi. *Postimees*, 11. aprill.

Taro, I. (2008). Partei ja Putini romaani otsustav hetk. *Postimees*, 14. aprill.

Bahovski, E. Missugune on õige riik? *Postimees*, 15. aprill.

Postimees. (2008). Putin asub parteijuhiks. *Postimees*, 16. aprill.

Postimees. (2008). Vene ajaleht: Putin on lahutatud ja abiellub suvel uuesti. *Postimees*, 17. aprill.

Postimees. (2008). Putini samm ajas lääne marru. *Postimees*, 18. aprill.

Taro, I. (2008). Tabu paljastamine. *Postimees*, 19. aprill.

Bahovski, E. (2008). Kohe näha, et vanad sõbrad. *Postimees*, 19. aprill.

Taro, I. (2008). Kaukaasia gambiit ja murelik lää. *Postimees*, 21. aprill.

Postimees. (2008). Putini kohta vassinud kõmuleht ilmub edasi. *Postimees*, 22. aprill.

Taro, I. (2008). Jeltsini surma-aastapäeval avas Putin talle monumendi. *Postimees*, 24. aprill.

Taro, I. (2008). Putinile polsterdatakse tooli. *Postimees*, 26. aprill.

Taro, I. (2008). Surve Vene meediale kasvab. *Postimees*, 29. aprill.

Postimees. (2008). Putin tänas valimiste eest. *Postimees*, 29. aprill.

Koorits, V. (2008). Venemaa valitsejad vahetavad rollid. *Postimees*, 5. mai.

Postimees. (2008). President Putini viimane päev. *Postimees*, 6. mai.

Taro, I. (2008). Kolimisoperatsioon. *Postimees*, 6. mai.

Taro, I. (2008). Peaminister Putini meeskonna kohal hõljub saladusloor. *Postimees*, 6. mai.

Postimees. (2008). Paraad: presidenti vahetav Venemaa valmistub 9. mai suurparaadiks. *Postimees*, 7. mai.

Postimees. (2008). Kremli uus boss. *Postimees*, 7. mai.

Taro, I. (2008). Putin jätab presidendiametiga hüvasti. *Postimees*, 7. mai.

Postimees. (2008). Traditsioonide taastaja. *Postimees*, 7. mai.

Postimees. (2008). Venemaa uus president Dmitri Medvedev andis 2000 külalise ees ametivande. *Postimees*, 8. mai.

Postimees. (2008). Putin valiti Venemaa peaministriks. *Postimees*, 9. mai.

Liik, K. (2008). Putinist liberaalsem, kuid mitte Gorbatšov. *Postimees*, 9. mai.

Taro, I. (2008). Kaks pead on ikka kaks pead. *Postimees*, 10. mai.

Postimees. (2008). Uus on vana. *Postimees*, 12. mai.

Postimees. (2008). Venemaa võtmeministrid jätkavad ametis. *Postimees*, 13. mai.

Postimees. (2008). Lääs tutvub esiperekonnaga. *Postimees*, 14. mai.

Poll, L. (2008). Lääne meedia uudistab Venemaa presidendi perekonda. *Postimees*, 14. mai.

Kagan, R. (2008). Ideoloogia jõuline tagasitulek. *Postimees*, 17. mai.

Postimees. (2008). Putin jõudis peaministrina Prantsusmaale. *Postimees*, 30. mai.